

Vlaams
Parlement

stuk **872** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 13 januari 2011 (2010-2011)

Hoorzitting

met het oog op het in kaart brengen van de problematiek,
met vertegenwoordigers van het Departement
Onderwijs en Vorming en het Departement Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin

Verslag

namens de Commissie Jeugdzorg
uitgebracht door de dames Marijke Dillen,
Mieke Vogels en Katrien Schryvers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Else De Wachter.

Vaste leden:

de dames Kathleen Helsen, Vera Jans, Tinne Rombouts, Katrien Schryvers;
mevrouw Marijke Dillen, de heer Felix Strackx, mevrouw Gerda Van Steenberge;
de heer Peter Gysbrechts, mevrouw Vera Van der Borgh;
de heer John Crombez, mevrouw Else De Wachter;
de dames Lies Jans, Helga Stevens;
mevrouw Ulla Werbrouck;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de heren Tom Dehaene, Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Sabine Poleyn;
de heren Chris Janssens, Erik Tack, Wim Wienen;
de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
de dames Yamila Idrissi, Güler Turan;
de dames Vera Celis, Danielle Godderis-T'Jonck;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

INHOUD

I.	Uiteenzetting door mevrouw Evi Verduyckt, afdeling Ondersteuningsbeleid van het Departement Onderwijs en Vorming en door de heer Luc Van Beeumen, afdeling Instellingen en Leerlingen Basisonderwijs en dko van het Departement Onderwijs en Vorming	5
1.	Inleiding	5
2.	De werking van het CLB	5
2.1.	Algemeen	5
2.2.	Regelgevend kader	6
2.3.	Belangrijke principes	6
2.4.	CLB als aanmelder bij de bijzondere jeugdbijstand en de geestelijke gezondheidszorg	6
2.5.	Project CLB-CBJ	7
2.6.	Toekomst	8
3.	Problematische afwezigheden	8
4.	Buitengewoon onderwijs – type 3: groei over een periode van tien jaar	8
5.	Buitengewoon onderwijs: aantal scholen met aanbod type 3	9
6.	Gon-begeleiding type 3	9
7.	Internaten en opvangcentra van het Gemeenschapsonderwijs	10
8.	K-diensten	11
9.	Samenwerking tussen internaten en verwijzers	11
10.	Persoonlijke ontwikkelingstrajecten	11
11.	Time-out	13
12.	Verbindingsfunctionarissen in de gemeenschapsinstellingen	14
13.	Kinderen in residentiële setting die niet naar school kunnen	14
14.	Conclusies	14
II.	Vragen van de leden	15
III.	Uiteenzetting door de heer Jean-Pierre Vanhee, projectleider Integrale Jeugdhulp van de afdeling Beleidsondersteuning van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	27
1.	Leeswijzer	27
2.	Evolutie in het aantal kinderen en jongeren	28
3.	Evoluties in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp	28
3.1.	Kind en Gezin: Vertrouwenscentra Kindermishandeling	29
3.2.	Kind en Gezin: centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning	29
3.3.	Kind en Gezin: gezinsondersteunende pleegzorg	29

3.4. Algemeen welzijnswerk: modules (11) onthaal	29
3.5. Algemeen welzijnswerk: modules (41) begeleiding.....	29
3.6. Tele-Onthaal	29
3.7. Centra voor Algemeen Welzijnswerk.....	30
3.8. Centra voor Integrale Gezinszorg	30
3.9. Tele-Onthaal – vte.....	30
3.10. Centra voor geestelijke gezondheidszorg.....	30
4. Evoluties in de niet-rechtstreeks toegankelijke hulp.....	31
4.1. VAPH: internaten	31
4.2. VAPH: observatie- en behandelcentra.....	31
4.3. VAPH: pleegzorg	31
4.4. VAPH: semi-internaten	31
4.5. VAPH: thuisbegeleiding.....	31
4.6. VAPH: evoluties in capaciteit.....	31
4.7. Agentschap Jongerenwelzijn	31
4.8. Agentschap Jongerenwelzijn: evoluties in capaciteit.....	31
4.9. Evoluties in de crisisjeugdhulp	32
IV. Vragen van de leden	32
Gebruikte afkortingen	37
Bijlagen:	
Bijlage 1: Presentatie van mevrouw Evy Verduyckt en de heer Luc Van Beeumen.....	39
Bijlage 2: Presentatie van de heer Jean-Pierre Vanhee.....	59

De Commissie Jeugdzorg hield op 13 oktober 2010 een hoorzitting met het oog op het in kaart brengen van de problematiek. Gehoord werden mevrouw Evi Verduyckt, afdeling Ondersteuningsbeleid van het Departement Onderwijs en Vorming, de heer Luc Van Beeumen, afdeling Instellingen en Leerlingen Basisonderwijs en dko van het Departement Onderwijs en Vorming en de heer Jean-Pierre Vanhee, projectleider Integrale Jeugdhulp van de afdeling Beleidsondersteuning van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

I. UITEENZETTING DOOR MEVROUW EVI VERDUYCKT, AFDELING ONDERSTEUNINGSBELEID VAN HET DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING EN DOOR DE HEER LUC VAN BEEUMEN, AFDELING INSTELLINGEN EN LEERLINGEN BASISONDERWIJS EN DKO VAN HET DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

1. Inleiding

Mevrouw Evi Verduyckt: Voorzitter, dames en heren, ik werk op de afdeling Ondersteuningsbeleid van het Departement Onderwijs en Vorming. Onze afdeling houdt zich bezig met de beleidsvoorbereiding en de beleidsevaluatie van alles wat betrekking heeft op de ondersteuning van scholen, zoals de inspectie en de begeleidingsdiensten, maar we doen bijvoorbeeld ook alle beleidsvoorbereiding met betrekking tot de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) en bij uitbreiding de samenwerking met andere beleidsdomeinen zoals Welzijn.

We zijn heel blij met de uitnodiging om hier vandaag een aantal aspecten met betrekking tot de samenwerking Onderwijs-Welzijn voor u toe te lichten. We hebben onze presentatie opgebouwd in twee grote blokken. In het eerste grote blok willen we heel kort voorstellen wat er in het reguliere onderwijsaanbod gebeurt met betrekking tot kinderen en jongeren met problemen, met een problematische achtergrond. Ik zal kort ingaan op de draaischijffunctie van de CLB's, op het aanbod in het buitengewoon onderwijs en zo meer.

Daarna zou ik graag heel kort ingaan op een aantal specifieke projecten of specifieke onderwijstrajecten die er zijn binnen Onderwijs voor die doelgroep van jongeren die extra aandacht of een traject op maat nodig hebben. Ik zal ook heel kort stilstaan bij het beleid inzake afwezigheden, het beleid inzake internaten en opvangcentra. Voor het buitengewoon onderwijs zal de heer Van Beeumen overnemen. We zullen het ook hebben over persoonlijke ontwikkelingstrajecten in het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso), de time-outprojecten en de verbindingsfunctionarissen in de gemeenschapsinstellingen.

Ik zal de conclusies heel kort houden, want u had expliciet naar feitelijke informatie gevraagd. U zult zien dat er in de presentie niet veel cijfers aan bod komen. Waar we cijfers hebben, hebben we die opgenomen. Ik heb me vooral beperkt tot informatie over het aanbod binnen het onderwijs ten aanzien van jongeren met specifieke problemen.

2. De werking van het CLB

2.1. Algemeen

Ik begin met een toelichting van de belangrijkste principes van de werking van de CLB's, want die zijn in de samenwerking Onderwijs-Welzijn de belangrijkste partners en nemen een draaischijffunctie op. Er zijn wegens een aantal fusies momenteel 72 CLB's in Vlaanderen, verdeeld over de netten en de regio's. Ze zijn georganiseerd in werkingsgebieden en elke school is verplicht om met één CLB een beleidscontract of een beleidsplan af te sluiten.

De CLB's werken op vier begeleidingsdomeinen. Het eerste is leren en studeren en gaat over alles wat te maken heeft met bijvoorbeeld leerstoornissen, dyslexie en zo meer. Het

tweede betreft de onderwijsloopbaan van jongeren en gaat bijvoorbeeld over de studiekeuze. Het derde is de preventieve gezondheidszorg. Het bekendste voorbeeld hierin zijn de medische consulten, maar denkt u bijvoorbeeld ook aan de vaccinaties. Het vierde domein betreft het begeleiden van leerlingen met psychische en sociale problemen, bijvoorbeeld begeleiding bij pesten.

2.2. Regelgevend kader

Het belangrijkste regelgevende kader voor de werking van de CLB's is het decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding. Voor wat de specifieke taakinfilling van de CLB's betreft, is het vrij recente besluit van de Vlaamse Regering van 3 juli 2009 tot vaststelling van de operationele doelstellingen van de CLB's misschien nog belangrijker. Daarin hebben we geprobeerd om een basisaanbod voor de 72 CLB's in Vlaanderen te beschrijven. We hebben concreet beschreven waar iedereen die een CLB binnenstapt recht op heeft, van de kust tot de Kempen of Limburg. Dat besluit beschrijft het basisaanbod met betrekking tot leerlingbegeleiding en tot de individuele begeleiding van leerlingen.

Voor de CLB's is de regelgeving Integrale Jeugdhulp natuurlijk ook belangrijk: het handelt dan over het decreet van 7 mei 2004 betreffende de integrale jeugdhulp en het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp. CLB's zijn betrokken actor in heel dit verhaal. De heer Vanhee zal hier straks ongetwijfeld meer over kunnen vertellen.

2.3. Belangrijke principes

Ik geef u een aantal belangrijke principes van de werking van de CLB's. Het belangrijkste is wellicht dat CLB's op vrijwillige basis begeleiding aanbieden. Er zijn een aantal uitzonderingen. Zo zijn ze verplicht om op te treden bij spijbelen en ook indien profylactische maatregelen moeten worden genomen, bijvoorbeeld wanneer er hersenvliesontsteking werd vastgesteld. Alle andere vormen van begeleiding gebeuren op vraag van de cliënt of van iemand uit de omgeving van de cliënt.

Heel belangrijk is ook dat de CLB's in principe altijd subsidiair werken. De school doet de zorg in eerste lijn, vangt de signalen op, gaat daarmee aan de slag en doet een aantal eerste begeleidingsinspanningen. Het CLB ondersteunt de school waar mogelijk en is de draaischijf naar het bredere welzijns- en gezondheidsveld, waarmee de school kan samenwerken voor de begeleiding van die leerlingen.

Het aanbod van de CLB's is meer dan het leerlinggebonden, individuele aanbod. Ze hebben evengoed een schoolondersteunend aanbod. Op vraag van de school werken ze mee aan de uitbouw van bijvoorbeeld een pestbeleid en een zorgbeleid.

2.4. CLB als aanmelder bij de bijzondere jeugdbijstand en de geestelijke gezondheidszorg

Vandaag van belang is de rol die de CLB's opnemen als een van de belangrijkste aanmelders voor bijzondere jeugdzorg en geestelijke gezondheidszorg. Het besluit van de Vlaamse Regering op de operationele doelstellingen, dat ik eerder al aanhaalde, beschrijft wat er van een CLB verwacht kan worden met betrekking tot het onthaal van leerlingen met een probleemvraag, met betrekking tot vraagverheldering en met betrekking tot het geven van eerste informatie over het hulpverleningsaanbod. In bepaalde gevallen nemen de CLB's de functie op van diagnostiek en verwijzen ze door naar het bredere gezondheidsveld.

In het besluit van de Vlaamse Regering zijn daarvoor vaste doorlooptijden opgenomen. Dat zijn indicatieve doorlooptijden. Ze geven aan hoe lang een traject mag duren, van onthaal en vraagverheldering tot en met diagnostiek en doorverwijzing. Een traject dat

moet leiden tot diagnostiek mag maximaal 40 werkdagen duren. Voor een traject dat moet leiden tot geformaliseerde diagnostiek, waarvoor een attest moet worden afgeleverd, zoals een attest buitengewoon onderwijs, schrijft het besluit 50 werkdagen voor. Voor een gewoon traject van onthaal, vraagverheldering, informatie en advies is het tien werkdagen.

Dat zijn indicatieve doorlooptijden. Het besluit van de Vlaamse Regering zegt ook dat het in geval van een crisis sneller moet gaan. Soms kan het organisatorisch ook zijn dat het langer duurt. De CLB's moeten zich in ieder geval richten op die indicatieve doorlooptijden. Die moeten enige zekerheid bieden aan de klanten van de CLB's. Soms moeten die worden ingekort en soms kan het, door een vakantie of wat dan ook, iets langer duren.

Voorlopig hebben we enkel heel beperkte centrale informatie over de aanmeldingen door de CLB's en de doorverwijzingen. We werken momenteel binnen Onderwijs aan een data-warehousesysteem om veel meer beleidsinformatie over de CLB's te verzamelen, ondermeer over die trajecten.

Mevrouw Lies Jans: Wanneer denkt u dat het geregistreerd kan worden?

Mevrouw Evi Verduyck: Er wordt momenteel in de centra al geregistreerd. De CLB's werken met het Leerlingenbegeleiding Administratie en Registratie Systeem (LARS). Daarnaast maken we nu een luik CREON, zodat er vanuit LARS centrale informatie kan worden doorgestuurd naar het Departement Onderwijs of naar het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Voor bepaalde gegevens komt die informatie vandaag al binnen. Momenteel kijken we hoe we van die centrale informatie rapporten kunnen trekken die ons beleidsinformatie kunnen geven. Het lopende datawarehouseproject moet mogelijk maken dat de centrale informatie, die er vandaag dus al is, kan worden ontsloten. Dat zou dit en volgend schooljaar moeten worden geïmplementeerd.

Wij hebben heel weinig centrale informatie over hoe vaak CLB's doorverwijzen naar de bijzondere jeugdzorg en de geestelijke gezondheidszorg. Het is in elk geval onze perceptie dat de CLB's heel belangrijke aanmelders zijn. Er zijn projecten binnen de integrale jeugdhulp waarvoor er wel cijfers zijn, onder andere in de crisisnetwerken. Ook daar zien we dat de CLB's naast de politie de grootste aanmelders zijn naar de bijzondere jeugdzorg en de geestelijke gezondheidszorg.

2.5. Project CLB-CBJ

Vanuit het aanvoelen dat de CLB's belangrijke aanmelders zijn voor de comités voor bijzondere jeugdzorg (CBJ's) en dat de samenwerking nog wat kon worden bijgestuurd, hebben we enkele jaren geleden een project opgestart voor een betere samenwerking bij verontrustende opvoedingssituaties, waarbij het leerrecht van jongeren in gevaar komt. Het is ontstaan uit het Spijbelactieplan, maar het werd al snel veel ruimer. Het zijn niet enkel spijbeldossiers.

Het project was een reactie op wederzijdse frustraties bij de CLB's en de CBJ's. De CLB's hadden het gevoel dat dossiers die zij aanmeldden, hun weg niet vonden binnen de CBJ's en soms niet ernstig genoeg genomen werden. Er was frustratie over een gebrek aan informatie en een tekort aan standaardisatie. Zij vroegen afspraken over wat ernstig genoeg is om te kunnen spreken van een verontrustende situatie.

We hebben de verschillende partijen samengebracht en gewerkt aan een gestandaardiseerde aanmeldingsprocedure voor de CLB's bij de CBJ's. Het is een geautomatiseerde aanmelding vanuit de CLB's aan de hand van een standaardformulier. Daar stond de belofte van de CBJ's tegenover dat, als dat standaardformulier wordt gebruikt, er ook een vorm van feedback zou zijn, rekening houdend met de privacy en het beroepsgeheim in dergelijke dossiers. Alleszins is er sprake van een minimale feedback ten aanzien van de

CLB's over wat daar nu eigenlijk mee is gebeurd, en over de vraag of dat dossier nu daadwerkelijk is opgenomen in heel die werking van die comités voor bijzondere jeugdzorg.

We zijn begonnen met een proefproject in drie bestuurlijke arrondissementen, met de comités van Brugge, Sint-Niklaas en Mechelen. Het eindverslag van dat project is voorgesteld op 30 oktober 2009. Sindsdien hebben we dat geïmplementeerd in heel Vlaanderen. We hebben het niet verplicht, maar alle CLB's in Vlaanderen kunnen dat gestandaardiseerde aanmeldingsformulier gebruiken als ze een aanmelding willen doen bij het comité voor bijzondere jeugdzorg.

2.6. Toekomst

Wat zijn de toekomstplannen? Zowel in de Beleidsnota Onderwijs 2009-2014 (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 202/1*) van minister van Onderwijs Pascal Smet als in de Beleidsbrief Onderwijs – Beleidsprioriteiten 2010-2011 (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 745/1*), is de intentie opgenomen te komen tot een nieuw decreet Leerlingenbegeleiding. Dat nieuwe decreet moet zorgen voor een betere afstemming tussen de diverse partners die instaan voor die leerlingenbegeleiding. Dan gaat het over de interne leerlingenbegeleiding op school, de CLB's, de pedagogische begeleidingsdiensten die instaan voor de ondersteuning van de scholen en de ruimere welzijns- en gezondheidssector. We willen binnenkort met een eerste visietekst naar de sector stappen. We willen tegen het einde van de legislatuur een aantal initiatieven nemen met betrekking tot een nieuw decreet.

3. Problematische afwezigheden

Ik wil ook een aantal cijfers geven over problematische afwezigheden, en niet alleen om aan te tonen dat ook die toenemen. De tabel achteraan toont aan dat in dergelijke dossiers heel vaak heel wat welzijnsinstanties al betrokken zijn. De eerste tabel geeft cijfers met betrekking tot het aantal leerlingen in het lager onderwijs en het kleuteronderwijs die problematisch afwezig zijn, wat neerkomt op meer dan 30 halve dagen ongewettigd afwezig. Ze zijn dus niet afwezig wegens ziekte. Ze zijn afwezig zonder enige geldige reden. Het aantal meldingen ter zake blijft jaarlijks stijgen, net als het aandeel ten opzichte van de totale schoolbevolking. Op de volgende tabellen ziet u de cijfers voor het secundair onderwijs. De bovenste tabel geeft het aantal leerplichtige leerlingen. De onderste geeft het aantal leerlingen in het secundair onderwijs, dus zowel leerplichtig als niet-leerplichtig. Ook daar stijgt het aantal meldingen van problematische afwezigheden jaar na jaar. Elk jaar zijn er meer jongeren meer dan 30 halve dagen afwezig zonder enige wettige reden. Dat zijn nog steeds zeer beperkte getallen. Het gaat nog altijd maar over iets meer dan één percent van de schoolbevolking. Toch is er sprake van een stijgende lijn, ondanks het Spijbelactieplan en het feit dat Onderwijs en de CLB's heel wat meer aandacht schenken aan de begeleiding van dergelijke problematisch afwezige leerlingen.

De laatste tabel geeft aan welke diensten betrokken zijn in dergelijke dossiers van problematische afwezigheden. De scholen duiden dat aan. Het gaat dus over de diensten waarvan de scholen weten dat ze in dat geval betrokken zijn bij de begeleiding van problematisch afwezige leerlingen. In vijftien percent van de gevallen is Justitie betrokken. De comités voor bijzondere jeugdzorg zijn in bijna dertien percent van de gevallen betrokken. In negen percent van de gevallen zijn gezins- en thuisbegeleidingsdiensten betrokken. Heel vaak geven scholen aan dat al heel wat externe diensten buiten het onderwijs bezig zijn met het begeleiden van die gezinnen, om die problemen van die jongeren aan te pakken.

4. Buitengewoon onderwijs – type 3: groei over een periode van tien jaar

De heer Luc Van Beeumen: In de afdeling Instellingen en Leerlingen Basisonderwijs en dko volg ik het brede spectrum van maatregelen voor jongeren met specifieke onderwijsnoden, van het buitengewoon onderwijs tot het geïntegreerd onderwijs (gon).

Ik zal proberen een zicht te geven op de rol, de taak en de aanwezigheid van het buitengewoon onderwijs in deze kwestie. Dat doe ik aan de hand van het type 3, het onderwijs gericht op jongeren met gedragsproblemen en/of emotionele problemen. De doelgroep van deze vergadering bevindt zich niet enkel in type 3, maar als we het hebben over geestelijke gezondheidszorg en alles wat daarmee te maken heeft, bevindt die groep zich wel hoofdzakelijk in type 3. Het is ook het type dat binnen ons onderwijs het meest bezig is met de problematiek van de geestelijke gezondheidszorg.

Ik geef enkele cijfers met betrekking tot de groei van het aantal jongeren in type 3. Bij de kleuters is dat op zich nog een beperkt aantal. In 1999-2000 was er sprake van 159 kleuters. Er is sprake van een lichte stijging, hoewel dat jaarlijks ook wel wat fluctueert, tot 172 kleuters nu. Op zich is dat een beperkte groep, maar een groep die toch wel de nodige zorg en aandacht verdient. Als jongeren als kleuter immers al een gedrags- of emotioneel probleem vertonen dat noopt tot een doorverwijzing of een oriëntatie naar het buitengewoon onderwijs, dan gaat het bijna altijd om jongeren die toch wel een zeer ernstig probleem hebben. Op die leeftijd is die maatregel niet evident.

In het buitengewoon lager onderwijs is er voor type 3 de jongste tien jaar sprake van een aanzienlijke stijging, van ongeveer 1300 tot ongeveer 2300 leerlingen. Dat is een aangroei met 79 percent. Belangrijk daarbij is dat het vooral om een jongensverhaal gaat. In het buitengewoon onderwijs is dat sowieso het geval. Er zit een meerderheid aan jongens in het buitengewoon onderwijs. Ik rond af op ongeveer 60 percent. Wanneer we kijken naar type 3, dan spreken we over 80 à 85 percent jongens. Er zijn individuele scholen die type 3 aanbieden en die enkel en alleen worden bevolkt door jongens.

In het secundair onderwijs was er de laatste tien jaar een stijging met 111 percent, gaande van ruim 1000 naar ruim 2000 leerlingen. Dat is een enorme groei. Binnen het buitengewoon secundair onderwijs vinden we deze jongeren vooral terug binnen opleidingsvorm 3. Het buitengewoon secundair onderwijs is verdeeld in vier opleidingsvormen, gaande van 1 tot en met 4. Opleidingsvorm 1 bevat opleidingen die gericht zijn op beschermd wonen en werken. Opleidingsvorm 2 bevat opleidingen die leiden tot een beschermde werksituatie. Opleidingsvorm 3 wordt ook wel het buitengewoon beroepsonderwijs genoemd. Het gaat dan over opleidingen die leiden naar een normale werksituatie en zich meestal in de beroeps- en technische sfeer bevinden. Opleidingsvorm 4 betreft algemeen vormend onderwijs. De grootste groep, met name 60 percent van de leerlingen, volgt een opleiding in het kader van opleidingsvorm 3, dus gericht op een werksituatie in de normale arbeidsmarkt.

5. Buitengewoon onderwijs: aantal scholen met aanbod type 3

Wat het buitengewoon onderwijs betreft, is er een stijging, iets minder bij kleuters maar zeker voor het lager onderwijs. Als we de evolutie van het aantal scholen bekijken, dan stellen we vast dat in die periode het aantal scholen dat type 3 in het basisonderwijs aanbiedt, bijna verdubbeld is, van 23 scholen tien jaar geleden naar 41 scholen vorig schooljaar.

Wat de verdeling van deze scholen in Vlaanderen betreft, zien we nogal wat regionale verschillen. Het zogeheten effect van de blinde vlekken komt ook voor binnen type 3. Ik heb het dan over regio's in het westen van West-Vlaanderen, het zuiden van Oost-Vlaanderen, het zuiden van Limburg en een regio in Antwerpen en Vlaams-Brabant. Mensen moeten daar grote afstanden afleggen om een aanbod binnen type 3 in het buitengewoon onderwijs te vinden. Er is dus een ongelijke spreiding van deze scholen.

6. Gon-begeleiding type 3

Binnen het type 3 kennen we ook het fenomeen van de gon-begeleiding. Dat is begeleiding vanuit een school voor buitengewoon onderwijs voor een leerling met een beperking of

handicap in het gewoon onderwijs. Ze zijn ook bo-geattesteerd zoals de leerlingen van het buitengewoon onderwijs. Typisch voor het type 3 is dat het een re-integratiebegeleiding is. De leerling komt uit het buitengewoon onderwijs, gaat naar het gewoon onderwijs en krijgt dan gedurende één jaar begeleiding vanuit een school voor buitengewoon onderwijs.

Op het niveau van het kleuteronderwijs komt het niet of nauwelijks voor. De voorbije 20 jaar was er tweemaal iemand die gon-begeleiding kreeg op het niveau van het kleuteronderwijs. In het lager onderwijs is het ook een zeer beperkt fenomeen. Tien jaar geleden waren er 16, nu zijn het er opnieuw 16. In de tussenliggende jaren fluctueerde het aantal een beetje maar niet zo heel veel. De laatste tien jaar ligt het aantal tussen 12 en 17 leerlingen.

Binnen het secundair onderwijs is er wel een stijging. Het gaat van 55 begeleidingen tien jaar geleden tot 184 begeleidingen vorig schooljaar. Dat betekent bijna een verviervoudiging.

In het hoger onderwijs kan het in principe ook. We hebben geen cijfers teruggevonden voor het schooljaar 1999-2000. Vorig schooljaar was daar geen gon-begeleiding.

7. Internaten en opvangcentra van het Gemeenschapsonderwijs

Binnen het onderwijs financieren wij ook een aantal medisch-pedagogische instituten (mpi) waarvan sommige met een opvangcentrum. Die zijn dan wel verbonden aan het Gemeenschapsonderwijs, aan de gefinancierde scholen voor buitengewoon onderwijs. De mpi's waar de heer Vanhee het straks over zal hebben, zijn verbonden aan gesubsidieerde scholen. Het gaat dan vooral over vrije scholen, maar toch ook over een aantal officieel gesubsidieerde scholen. Binnen het Gemeenschapsonderwijs zijn er zestien mpi's die open zijn tijdens de schooldagen, dat is van maandagnacht tot en met donderdagnacht. Van die zestien zijn er vier die permanent open zijn, dus op niet-schooldagen. Dat is van vrijdag-tot zondagavond, of tijdens de vakanties.

Leerlingen vanuit de zestien mpi's die niet of slechts beperkt naar huis gaan, verplaatsen zich vanuit die zestien voorzieningen naar een van de vier opvangcentra. In totaal zijn er zo'n 760 leerlingen die in een mpi van het GO! resident zijn. Daarvan zijn er een 150-tal type 3-geattesteerd.

Binnen de vier opvangcentra – dus die leerlingen die niet, nauwelijks of in beperktere mate naar een thuissituatie terugkeren – hebben we 344 bedden. Er zijn wel nogal wat onderlinge verschillen. De vier centra zijn verspreid over Vlaanderen: twee aan de kust, een in Neder-over-Heembeek en een in Limburg. De toeleiding naar de opvangcentra hangt wat af van het aanbod van de scholen die in de buurt liggen, maar je kunt zeggen dat de opvangcentra tussen de 10 en 20 percent gevuld worden door type 3-geattesteerde leerlingen.

In het secundair onderwijs hebben we drie internaten. Daar geldt eigenlijk dezelfde systematiek als voor het basisonderwijs, maar dan zonder het fenomeen van de opvangcentra. De opvangcentra, per definitie verbonden aan een school voor buitengewoon basisonderwijs van het GO!, vangen ook leerlingen op uit het buitengewoon secundair onderwijs.

Laten we even kijken naar de cijfers van de populatie, cijfers die het GO! zelf heeft opgegeven. Wij hebben die zelf niet, omdat ze geen aanleiding geven tot extra of andervul-lende omkadering. Voor 30 tot 50 percent – het gaat hier over de gehele groep die naar MPIGO's gaat – gaat het om leerlingen die geplaatst zijn. Ook hier is er een sterke toename, want tien jaar geleden draaide dat nog rond elf percent.

Er is een toegenomen vraag. Internaten en opvangcentra staan onder druk om meer leerlingen op te nemen. Blijkbaar is er een vraag vanuit de gezinssituaties, waar men ervaart dat de druk thuis hoog komt te liggen.

8. K-diensten

De K-diensten zijn jeugdpsychiatrieën. Sinds 2003 krijgen die K-diensten een subsidie-enveloppe, waarmee zij onderwijs kunnen organiseren. De regie van dat onderwijs ligt in de handen van de K-diensten zelf. Het budget wordt toegekend op basis van het aantal bedden dat aanleiding geeft tot een verblijf overdag van de patiënt of de cliënt van de K-dienst. Dat komt neer op ongeveer 3100 euro per erkend bed. De K-dienst organiseert daar zelf zijn onderwijs mee, en is binnen de onderwijsregelgeving uiteraard aan kwaliteitscontrole onderworpen. Zo moeten de mensen die met dat budget betaald worden, beschikken over een pedagogisch diploma, zit men in dezelfde cyclus als scholen om controle te krijgen van de onderwijsinspectie enzovoort.

Naast deze subsidie op basis van het erkende aantal bedden, kennen we ook het type 5-onderwijs. Dat zijn scholen die verbonden zijn aan een ziekenhuis of een preventorium. In Gent, Leuven en Antwerpen zijn er ook jeugdpsychiatrische diensten binnen het Universitair Ziekenhuis. Die worden niet gevat door deze regeling maar door de type 5-regeling.

9. Samenwerking tussen internaten en verwijzers

Mevrouw Evi Verduyck: Ik wil nog even terugkomen op de vaststelling dat meer en meer kinderen in internaten geplaatst zijn door de jeugdrechtbank. In meer en meer gevallen gaat het dus niet om een keuze van de ouders. Vanuit die vaststelling is vanuit de internaten en de werkgroep Onderwijs-Welzijn de vraag gekomen naar meer samenwerking tussen de internaten en de verwijzers die jongeren in de internaten plaatsen.

Op 16 november 2010 organiseren we een studievoormiddag waar de resultaten van alle afspraken die rond die samenwerking gemaakt zijn, zullen worden gepresenteerd. De internaten en de verwijzers zullen zichzelf op die dag aan elkaar voorstellen. De comités voor bijzondere jeugdzorg en de sociale dienst van de jeugdrechtbank zullen zich voorstellen aan de internaten, die op hun beurt hun werking zullen voorstellen aan de verwijzers. We willen ervoor zorgen dat die sectoren elkaar beter kennen, dat ze gemakkelijker en met de juiste verwachtingen kunnen samenwerken en dat ze een aantal dingen kunnen afstemmen.

We willen daar ook een infofiche voorstellen, die moet leiden tot betere gegevensuitwisseling over de jongeren, op het moment dat ze daar geplaatst worden. Het handelt dan over vragen zoals: wie moet er verwittigd worden, wie is de contactpersoon, welke informatie mag men al dan niet kennen over die leerlingen enzovoort. Dat moet uitmonden in regionale afspraken. Vanuit de centrale studiedag op 16 november 2010 willen we naar een aantal regionale afspraken gaan, waarbij internaten en verwijzers samen gaan zitten en afspraken maken voor wanneer jongeren geplaatst worden in de internaten.

10. Persoonlijke ontwikkelingstrajecten

In het laatste deel van mijn presentatie bespreek ik nog een aantal specifieke onderwijstrajecten voor jongeren voor wie het reguliere onderwijsaanbod niet meer voldoende is en die een traject op maat nodig hebben.

De meest recente trajecten zijn de persoonlijke ontwikkelingstrajecten (POT's). Dat is een van de beleidsvoorstellen uit het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap, en is gelinkt aan de hervorming van het dbso (deeltijds beroepssecundair onderwijs). Het decreet stelt dat elke jongere die zich inschrijft

in een stelsel van leren en werken, moet voldoen aan twee componenten: een leercomponent en een werkcomponent, het werkplekleren. Die twee zijn even belangrijk. Vanuit Onderwijs bekijken we niet meer alleen of die leerling op school zit, maar vinden we het moment waarop de leerling werkt even belangrijk. We zijn voor alle leerlingen naar een voltijds engagement gegaan waarbij niet alleen de lestijden belangrijk zijn, maar ook het werkplekleren. Ook het werkplekleren valt binnen de leerplicht.

Alle jongeren moeten minstens 28 uur per week zo'n invulling hebben en die invulling kan op verschillende manieren: ofwel in het dbso ofwel via leertijd bij SYNTRA.

Wanneer jongeren aangeven dat ze deeltijds willen leren en deeltijds willen werken, zijn er vier mogelijkheden binnen het dbso. Ofwel gaan ze naar school en gaan ze daarnaast werken, dat is de arbeidsdeelname. Dat is voor de grootste groep leerlingen van toepassing. Als jongeren nog niet de nodige technische vaardigheden hebben voor de werkplek, dan zijn er brugprojecten. Daar leren ze in een iets meer beschermde sfeer een aantal technische vaardigheden en arbeidsvaardigheden aan. Als een jongere eerder nood heeft aan arbeidsattitudes en sociale vaardigheden, dan zijn er de voortrajecten. Het zijn bijvoorbeeld projecten waarbij jongeren samen een boot opknappen of samen ligfietsen maken. De jongeren worden voorbereid op de arbeidsmarkt, maar telkens in een voltijds engagement.

We hebben ons vrij snel gerealiseerd dat daarmee nog altijd niet de grote groep van jongeren aan een voltijds engagement zou geraken omdat er nog altijd jongeren zijn die heel specifieke trajecten nodig hebben, die bijna een individuele begeleiding nodig hebben. We hebben daarom gezegd dat we binnen het kader van deeltijds leren en werken ook nood hebben aan persoonlijke ontwikkelingstrajecten.

De doelgroep van die POT's zijn jongeren die vaak wegens persoonlijke en/of sociale problemen onvoldoende weerbaarheid en/of te weinig draagkracht hebben om deel te nemen aan een arbeidsgericht traject. Het zijn jongeren voor wie werken soms het laatste van hun zorgen is, jongeren die soms ook grotere problemen hebben dan dagelijks op een werkvloer te staan en met wie een werkgever voorlopig geen zinnige dingen kan doen. Het zijn jongeren die nood hebben aan een beschermde en veilige leeromgeving waarin gewerkt wordt aan hun welbevinden en hun zelfvertrouwen, waarbij ze individuele aandacht krijgen en zorg op maat. Het is een plek waar kan worden gewerkt aan sociale vaardigheden en attitudes zoals op tijd komen, beleefd zijn en zo meer. Het zijn jongeren met heel complexe problemen.

Binnen de persoonlijke ontwikkelingstrajecten kunnen jongeren op hun eigen tempo werken aan vaardigheden en attitudes. Het is de bedoeling dat het projecten op maat zijn, dat er echt wordt samengewerkt met de jongere om te bekijken welk traject hij of zij nodig heeft waardoor nadien de overstap naar een voortraject, een brugproject of zelfs naar werk mogelijk is. Voor heel veel jongeren komt het neer op het herstellen van de band met onderwijs.

Jongeren die naar een POT gestuurd worden, blijven daar in principe tijdelijk. Het is immers een traject dat niet naar een kwalificatie leidt en vanuit Onderwijs vinden wij dat we zo veel mogelijk jongeren met een kwalificatie moeten laten uitstromen. Daarom zegt het decreet dat er om de twee maanden moet worden bekeken of de jongere er nog op zijn of haar plaats zit, dan wel kan overstappen naar een traject dat wel kwalificatiegericht is, en zo alsnog gekwalificeerd kan uitstromen. Om de twee maanden bekijken het CLB, het centrum voor deeltijds onderwijs (CDO) en de mensen van de POT's, samen met de jongere of hij/zij klaar is voor een op kwalificatie gericht traject.

Op 24 locaties in Vlaanderen zijn er centra deeltijdse vorming actief die POT's aanbieden. Ze zijn allemaal erkend om dergelijke POT's te organiseren en kregen ook een aantal

deelnemersuren toegewezen. Het zijn de CDO's die de jongeren inschrijven en die hen, in samenwerking met het CLB, naar een POT toeleiden.

Op 1 juni 2010 zaten er in de CDO 740 jongeren die sinds hun inschrijving in een POT geweest waren. Het gaat dus om ongeveer 700 jongeren per jaar die voor kortere of langere periodes een POT volgen. De bedoeling is het herstellen van de band met onderwijs, en het alsnog instappen in een traject dat op kwalificatie gericht is.

11. Time-out

Iets gelijksoortigs, een ander traject op maat voor jongeren die tijdelijk uit het reguliere onderwijsaanbod vallen, zijn de time-outprojecten. De doelgroep zijn jongeren uit het secundair onderwijs, dus ook jongeren uit het buitengewoon onderwijs en het deeltijds onderwijs, die dreigen uit te vallen of die uitgevallen zijn wegens een tuchtprocedure, ernstige gedragsproblemen of ernstige spijsbelp Problemen. Het is de bedoeling om ze opnieuw aansluiting te laten vinden in het onderwijs, bij voorkeur binnen de bestaande studierichting en de bestaande school. Uit de praktijk komt echter naar voren dat dit niet altijd in het belang van de jongere is en soms heeft de time-out tot gevolg dat een nieuwe of beter passende studiekeuze wordt gemaakt.

De time-outprojecten bieden tijdelijke externe begeleiding, dus buiten de school, aan. Ze vullen dit voor een stuk zelf in. Net zoals bij de POT's gebeurt dit op maat en samen met de jongere. Heel vaak zijn de time-outorganisaties ook die organisaties die POT's aanbieden. Het zijn organisaties zoals onder meer Arktos, Groep Intro of De Werf.

De doelstellingen van de time-outprojecten zijn het voorkomen van een dreigende schooluitval, het reduceren van gedragsproblematiek en het neutraliseren van probleemsituaties zodat mensen tot probleembesef komen en op zoek gaan naar hulp. Time-outprojecten vormen vaak ook een buffer voor zwaardere vormen van hulpverlening.

Ik geef wat uitleg bij het aanbod van time-out. Er zijn twee soorten: langdurige time-outprojecten (LTO) van vier tot zes weken en kortdurende time-outprojecten (KTO) van vijf à tien dagen. De korte zijn er om heel acuut te kunnen reageren op een ernstige probleemsituatie, bijvoorbeeld een ernstige vechtpartij waarbij de school even ademruimte vraagt om de rust te laten weerkeren. De lange zijn er vaak voor dossiers die al veel verder geëscaleerd zijn.

Binnen het aanbod van time-out voorzien we ook in de expliciete mogelijkheid voor herstelgericht groepsoverleg (HERGO). Ook dat wordt binnen de KTO's mogelijk gemaakt. Er worden projecten gefinancierd om bij heel ernstige conflicten het overleg tussen de dader en het slachtoffer op te zetten en in een groepsoverleg met dader, slachtoffer en omgeving samen te zoeken naar een oplossing die herstel kan betekenen voor wat het slachtoffer heeft meegemaakt.

Ik geef u de cijfers voor de time-outprojecten. Voor de KTO-projecten subsidiëren we jaarlijks 645 begeleidingen. Er worden er altijd iets meer effectief uitgevoerd, maar het gefinancierde aanbod is gericht op 645 begeleidingen. De organisaties krijgen daarvoor van ons 1041,82 euro per KTO, dus per begeleide jongere. Zestien organisaties in Vlaanderen worden gesubsidieerd. Ze dienen daartoe een aanvraag in en wij subsidiëren voor periodes van drie jaar. We geven ze een contingent en dat hebben we gespreid over heel Vlaanderen zodat ze voor drie jaar dezelfde middelen krijgen en hetzelfde personeel kunnen aanwerven. Ze worden betaald per begeleiding. Het budget voor KTO komt uit op net geen 700.000 euro en wordt volledig door de onderwijsbegroting gedragen.

Er zijn minder LTO-projecten, maar ze zijn veel intensiever. We subsidiëren 182 begeleidingen. We betalen daarvoor een 3125,46 euro per LTO-project. Veertien organisaties in

Vlaanderen bieden ze aan, gespreid over de verschillende arrondissementen. Het budget op jaarbasis is 284.416,86 euro en daarvan betalen het Agentschap Jongerenwelzijn en het Departement Onderwijs en Vorming elk de helft. We zijn ervan overtuigd dat het om een engagement gaat tegenover die leerlingen dat we samen moeten opnemen, dat het een verantwoordelijkheid is van die twee beleidsdomeinen. Samen komt dit neer op meer dan 1,2 miljoen euro.

12. Verbindingsfunctionarissen in de gemeenschapsinstellingen

Een laatste initiatief dat ik zou willen voorstellen, zijn de verbindingsfunctionarissen in de gemeenschapsinstellingen. Het is het derde schooljaar dat we verbindingsfunctionarissen financieren. Het zijn gedetacheerde onderwijsmensen die optreden als verbindingsfiguren tussen Onderwijs/de CLB's en de gemeenschapsinstelling.

Het doel van de verbindingsfunctionarissen is het bewaken en bewaren van het contact met de thuisschool – dat is in het geval er een thuisschool is – maar vooral het verzekeren en optimaliseren van de re-integratie in het gewone onderwijs.

Er zijn twee fulltimes aangesteld als verbindingsfunctionaris. De voorbije jaren hebben we de verbindingsfunctionarissen vanuit Onderwijs betaald. Dit jaar betalen wij er één en betaalt Welzijn er ook één. Dit jaar hebben we de opdracht van de verbindingsfunctionarissen herzien. De afgelopen jaren hebben ze vooral in de gemeenschapsinstellingen een aantal instrumenten uitgedacht en afspraken gemaakt. Dit jaar hebben we hun expliciet gevraagd om meer op beleidsniveau te werken. We hebben hun ook in Brussel een kantoor gegeven, in plaats van in de gemeenschapsinstelling zelf en we hebben hun gevraagd om eens na te denken over de maatregelen die er voor heel Vlaanderen nodig zijn om de samenwerking tussen Onderwijs en de gemeenschapsinstellingen te verbeteren en de re-integratie van de jongeren te bespoedigen.

13. Kinderen in residentiële setting die niet naar school kunnen

De doelstellingen van de verbindingsfunctionarissen passen perfect binnen de engagementen die door de Vlaamse Regering onlangs aangegaan zijn naar aanleiding van het rapport van de Kinderrechtencommissaris over kinderen die in een residentiële setting zitten en tijdelijk niet naar school kunnen gaan. De minister van Onderwijs en de minister van Welzijn hebben een aantal engagementen genomen met betrekking tot het valideren van de resultaten van de evaluatie van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en dus met betrekking tot de rechten van die kinderen. Een aantal engagementen betroffen specifiek het onderwijs van die jongeren. We willen meer toezien op de kwaliteit van het onderwijsaanbod in de gemeenschapsinstellingen en de detentiecentra voor jongeren. De minister van Onderwijs heeft zich er ook toe geëngageerd om voor jongeren die tijdelijk niet naar school kunnen omdat ze in een residentiële setting verblijven, te voorzien in een schoolvervangend programma. Momenteel bekijken we hoe we die engagementen kunnen vertalen in concrete acties.

14. Conclusies

We willen aantonen dat we binnen Onderwijs heel wat doen voor de jongeren met een complexe problematiek. Op die manier hopen we voor een aantal jongeren een buffer te kunnen zijn voor meer ingrijpende hulp. We willen voor een stuk de verantwoordelijkheid en zorg ten aanzien van die jongeren op ons nemen. We denken dat we dat vaak enkel kunnen doen door trajecten op maat voor die jongeren te maken. We merken dat heel wat van die trajecten op maat op hun grens zitten vandaag. Ook daar is er een stijging te merken, zowel van het aantal als van de complexiteit van de achtergrond van die jongeren. Die trajecten werken niet met wachtlijsten, maar het scheelt niet veel. Zeker als we kijken naar de time-outprojecten. Er is meer en meer nood aan schoolvervangende programma's op de grens tussen Onderwijs en Welzijn.

De samenwerkingsinitiatieven die we hier vandaag hebben voorgesteld, tonen aan dat we pleiten voor een gedeelde verantwoordelijkheid tussen Onderwijs en Welzijn. Samenwerking moet niet enkel onderwijskansen van die jongeren garanderen, maar evengoed bij heel andere zaken in het belang zijn van die jongeren.

II. VRAGEN VAN DE LEDEN

Mevrouw Vera Jans: Mevrouw Verduyckt, u gaf aan dat niet geweten is in hoeverre CLB's doorverwijzen naar centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's) of CBJ's. Dat vind ik heel spijtig. Als we zicht willen krijgen op de instroom, wat onze doelstelling is, missen we daar een grote kans. U hebt gesproken over software. Is dat hierop gericht? Of zijn er andere initiatieven om daar meer zicht op te krijgen? Misschien hebben de cgg's er zicht op. Dan kunnen we van hen de cijfers krijgen. Er zijn wel heel veel gegevens over de betrokken externen. Dat viel me op. Het waren frappante cijfers. Ik denk dat het dus wel mogelijk moet zijn.

Mijnheer Van Beeumen, we hebben het gehad over de ongelooflijk sterke stijging in aantallen in het onderwijs van het type 3. Ik heb geen achtergrond in de commissie Onderwijs. Ik stel misschien een domme vraag, maar ik stel ze toch. Wist u dat toe aan een daadwerkelijke stijging in diagnostiek? Of heeft het ermee te maken dat die scholen er gewoon in grotere aantallen zijn, dat er een grotere alertheid is en dat mensen gemakkelijker doorverwijzen? Hoe sterk weegt het ene of het andere door?

Ik nam kennis van enkele heel interessante projecten binnen Onderwijs. Ik ken er ook enkele binnen Welzijn, zoals het STOP-project (Samen Terug Op Pad). Op het einde zegt u dat we een gedeelde verantwoordelijkheid moeten opnemen. Denkt u, in het simpelste geval, aan een cofinanciering? Hoe ziet u dat concreet?

Mevrouw Mieke Vogels: Het is inderdaad spijtig dat er niet meer gegevens bekend zijn over de relatie tussen de CLB's en de rest van de hulpverlening. U zei op een bepaald moment dat u weet dat de CLB's belangrijke doorverwijzers zijn naar de CBJ's. Daarom is er een samenwerking opgezet. Weet u of er ook doorverwijzingen zijn onmiddellijk naar de jeugdrechtbank? Bij de problematische schoolafwezigheden, de spijbelaars, zie ik dat het aandeel van de jeugdrechtbank belangrijker is dan dat van het CBJ. Die evolutie zien we in het algemeen sinds het decreet-Ceysens. Veel meer dossiers gaan rechtstreeks naar de jeugdrechter. Is dat ook zo vanuit de CLB's?

Wat me ook zou interesseren is het profiel van de jongeren die geplaatst worden in internaten. Hebt u daar zicht op? Gebruiken de doorverwijzers, CBJ en jeugdrechtbank, de internaten voor een specifiek profiel van jongeren? Of is het: er is nog wat plaats in een internaat, dus we zullen ze daar zetten?

Ik ben, sinds mensenheugenis, net als mevrouw Jans lid van de commissie Welzijn en niet van de commissie Onderwijs. Het is dus misschien ook een stomme vraag. Is er een vergelijkbare stijging in de andere types van het buitengewoon onderwijs als in type 3? Ik had altijd gedacht dat met de toename van de overtuiging dat we naar een inclusief onderwijs moesten gaan, het aantal leerlingen in het bijzonder onderwijs zou dalen. Dat is blijkbaar niet het geval.

De re-integratie van jongeren uit de gemeenschapsinstellingen in het gewone onderwijs is inderdaad een zeer groot en oud probleem. U vraagt nu om op beleidsniveau in Brussel die dingen uit te werken. Ik hoop dat men dan niet enkel kijkt vanuit Onderwijs, maar ook vanuit Welzijn. Destijds zijn vanuit Welzijn al projecten ontwikkeld, zoals De Overstap. Na een verblijf in een gemeenschapsinstelling verblijven jongeren nog een tijd in een instelling in hun eigen buurt, van waaruit ze weer naar school gaan en ook worden begeleid. Mijn ervaring is dat scholen dan wel bereid zijn om die jongeren weer op te nemen.

Maar als ze recht van de gemeenschapsinstelling weer naar school moeten, hebben veel scholen er problemen mee. Ook daar kan het best met Welzijn worden samengewerkt.

De heer John Crombez: Mijn collega's denken dat ze domme vragen stellen. Ik doe ook mijn best om een domme vraag te stellen. We zijn vertrokken van de evolutie van de globale cijfers. De laatste vijf jaar is de totale groep MOF'ers (als misdrijf omschreven feit) en POS'ers (problematische opvoedingssituatie) met 40 percent gestegen. Dat is gigantisch. In welke mate kunnen we jullie cijfers implementeren binnen die stijging? De cijfers van Jongerenwelzijn worden opgesplitst naar het type initiatieven en instellingen. In welke mate kunnen we jullie cijfers gebruiken bij die sterke stijging?

Als we het hebben over de stijging, bekijken we niet enkel de instroom, maar ook de uitstroom. Er zitten heel interessante dingen in jullie presentatie, zoals het feit dat jullie proberen om jongeren weer op een traject naar kwalificatie te zetten. Ik veronderstel dat het in een niet onbelangrijk aantal gevallen gaat om jongeren die binnen de cijfers zaten, POS'ers heel vaak. Potentieel geraken zij weer uit de cijfers. Als we willen proberen te begrijpen in welke mate die groep toeneemt, is de vraag ook of er voldoende uitstromende toestroom is. U hebt bijvoorbeeld verwezen naar persoonlijke trajecten. Is er ook een cijfer bekend van de uitstroom naar een gekwalificeerd traject? Hoeveel verbindingsofficieren zijn er momenteel? Zijn het die twee voltijdsequivalenten die beleidsmatig werken?

De time-outprojecten zijn een succes in die zin dat er veel vraag naar is. Ze zitten al met wachtlijsten. Dat wordt ons ook verteld. Wat is de evaluatie daarvan? Succesvolle time-outprojecten zouden zelfs een potentiële beperking van de instroom kunnen betekenen.

De gedeelde verantwoordelijkheid, zoals u die noemt, van Onderwijs en Welzijn zal ongetwijfeld een pak voordelen hebben. Jullie zitten er met een aantal trajecten middenin. Merken jullie ook nadelen?

In de globale cijfers heeft de sterkste stijging in het aantal begeleide jongeren zich voorgedaan tussen 2007 en 2008. Toen was er een stijging van meer dan vijftien percent. Binnen die 40 percent is dat jaar de uitschieter. Is er in dat jaar iets gebeurd in jullie domein? Ik denk aan registratie of zo. De stijging in dat jaar is abnormaal in vergelijking met alle andere jaren. Van 17.000 of 18.000 in 2004 is het aantal jongeren dus gestegen naar bijna 25.000 nu. Dat is een stijging van bijna 40 percent. Van 2007 naar 2008 is er een piek. Ik heb tot nu toe niets gezien om dat te verklaren.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik ben ook benieuwd. U stelt dat u graag meer aandacht zou hebben voor de trajecten, ik veronderstel omdat de trajecten effectief werken. We zien cijfers over hoe de trajecten worden opgestart. Ik zou ook graag weten of jullie zicht hebben op de opvolging ervan. Wat is de uitstroom? Op welke manier vermijdt je een instroom in zwaardere problematische situaties? Zijn er jongeren die alsnog naar de instellingen gaan? Of lukt het om ze daar weg te houden? Weet u hoe het met die personen staat op latere leeftijd? Kunnen zij in die mate gevolgd worden? Komen ze later nog in problematische situaties terecht?

Waarom is de instroom in het buitengewoon onderwijs zo hoog? U stelt dat spreiding belangrijk is om toegankelijkheid voor het buitengewoon onderwijs te krijgen. Is er de laatste 20 jaar gewerkt aan die spreiding? Misschien is de instroom nu hoger door een betere spreiding. Zijn het de profielen van de mensen? Is er een betere detectie? Hebben jullie cijfers over de verschillende oorzaken die extra instroom in het buitengewoon onderwijs geven?

Bij de oorzaken van problematische afwezigheid wordt er een hele tabel gegeven van de betrokken instanties. Maar heeft men ook zicht op de oorzaken? Zoeken we die in de

gezins sfeer of in andere sferen? Of kunnen we dat afleiden uit de verschillende diensten die erbij betrokken zijn? Zijn daarover meer cijfergegevens?

Voor de internaten zien we een stijging in het aantal geplaatste leerlingen. Ik denk dat er heel wat contacten zijn met internaten om te kijken hoe we kunnen vermijden dat jongeren effectief geplaatst worden. Kunnen de internaten meer gegevens geven over de manier waarop ze proberen dergelijke situaties te vermijden, door overleg met de verschillende instanties? Wat is het budget voor de lange time-outprojecten? Ik had begrepen dat u stelde dat dit 1,2 miljoen euro bedroeg, maar in de bundel gaat het over 200.000 euro.

Mevrouw Evi Verduyck: Als u het bedrag van de korte time-outprojecten optelt bij dat van tweemaal het bedrag van de lange time-outprojecten – aangezien we elk de helft betalen – krijgt u dat bedrag van 1,2 miljoen euro. Dat is dus het totaalbudget voor de time-outprojecten.

Mevrouw Lies Jans: Ik sluit me aan bij de algemene vraag die hier is gesteld. We hebben de cijfers met betrekking tot de instroom, maar er zijn diverse projecten van begeleiding en diverse types van persoonlijke opvolgingstrajecten. Wat zijn de resultaten van die projecten? Hoe worden de diverse nu bestaande systemen geëvalueerd?

Wat het buitengewoon onderwijs betreft, wil ik me aansluiten bij de vraag van mevrouw Vogels. Mijnheer Van Beeumen, u hebt zich vooral op het type 3 toegespitst, maar u hebt ook vermeld dat in de andere types eveneens kinderen zitten die dezelfde problematiek kennen. Als het mogelijk is, had ik daar graag wat meer cijfers over gekregen.

Dan heb ik nog een vraag over die gon-begeleiding in type 3. Als ik het goed heb begrepen, hebt u gesteld dat er sprake is van een re-integratiebegeleiding in het gewone onderwijs, waarbij één jaar intensief wordt samengewerkt, met een gon-begeleiding van de leerlingen. In welke mate hebt u cijfers aan de hand waarvan we kunnen zien wat de variatie is? Gaat het over enkele uren begeleiding van die studenten of over een dagelijkse begeleiding, naargelang de ernst van de situatie?

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik wil de sprekers danken voor hun duidelijke uiteenzetting. De meeste vragen zijn al gesteld, zoals die over de CLB's en de resultaten van de diverse projecten. Op een bepaald ogenblik werd gesteld dat er geen gebruik wordt gemaakt van gon-middelen in het hoger onderwijs. Hebt u cijfers over de doorstroming van personen uit het buitengewoon onderwijs naar het hoger onderwijs? Misschien is die doorstroming niet zo groot en worden er daarom minder middelen gebruikt. Of is er wel een doorstroming?

Wat me enorm heeft verbaasd, is dat het de eerste maal zou zijn dat die infonamiddag in november wordt georganiseerd over de samenwerking tussen internaten en verwijzers. Klopt dat? Zijn die internaten en verwijzers nooit bijeengekomen? Kennen die elkaar niet goed? Er wordt enorm veel ingezet op het curatieve, met allerlei projecten als er al problemen zijn, maar er is ook de preventieve fase. Blijkbaar is men van bovenaf gestart in plaats van onderaan. Het verbaast me enorm dat er nog geen regionale afspraken bestaan tussen beide.

Ik heb nog een praktische vraag over de persoonlijke ontwikkelingstrajecten. Als er een probleem is met een leerling, wordt die begeleid via een persoonlijk ontwikkelingstraject, of er is een time-outproject. Wat gebeurt er fysiek met die leerling? Hij zit op school. Als hij een time-outproject heeft, waar verblijft hij dan? Waar vinden die projecten plaats? Die centra voor deeltijds onderwijs, is dat dan een apart gebouw? Is dat verbonden aan de scholen?

U hebt verwezen naar die verbindingsfunctionarissen. Die hebben nu een andere opdracht gekregen, namelijk op beleidsniveau. Tegen wanneer moet de opdracht die de verbindingsfunctionarissen hebben gekregen om specifieke acties te ondernemen, voltooid zijn?

De heer Peter Gysbrechts: Net als mevrouw Rombouts vroeg ik me af of de hervalratio na de persoonlijke ontwikkelingstrajecten gekend is. Komen we die mensen dan opnieuw tegen in volgende situaties, en hebben we daar dan ook een zicht op? Dat is misschien nog een nuance die bijkomend kan worden aangebracht.

Er zou sprake zijn van wachtlijsten of toekomstige wachtlijsten bij de time-outprojecten. Hebt u er een zicht op hoe lang die wachtlijsten vandaag zijn? Of wordt daarvoor gevreesd? Uiteraard moeten we daarvoor vrezen. We kunnen ons immers afvragen wat dan nog het nut is. Als een jongere het voorwerp is geweest van een tuchtprocedure op school en moet worden doorverwezen naar een time-outproject, en hij moet dan twee maanden wachten, dan is dat hopeloos en catastrofaal. Dan is het schooljaar immers voorbij en heeft hij of zij natuurlijk de schoolbanken verlaten.

Hebben we resultaten van time-outprojecten? Zijn er studies over? Kunnen we het verloop van een aantal time-outprojecten volgen? Weten we waartoe die leiden? Ik weet dat dit toch niet altijd gemakkelijk is. Heel vaak zijn jongeren aan wie een time-outproject wordt voorgesteld, jongeren die niet echt mee willen of die zwaar ontgoocheld zijn in het schoolstelsel. Hebben we daar een zicht op?

Is er een verschil tussen het aantal effectieve en het aantal gesubsidieerde projecten? Bijvoorbeeld wat de korte time-outprojecten betreft, is er sprake van 645 gesubsidieerde projecten. Hoeveel projecten zijn er in totaal? Dezelfde vraag geldt voor de lange time-outprojecten, waarbij er sprake is van 182 gesubsidieerde projecten.

Welke begeleiding krijgen jongeren in internaten specifiek? Hoe worden ze gevolgd?

Mevrouw Ulla Werbrouck: Ik dank alleszins ook de sprekers. Ik ben al veel wijzer geworden. Ik ben geen lid van de commissie Onderwijs.

Toch heb ik nog enkele vragen. Het aantal scholen van het buitengewoon lager onderwijs van type 3 is op tien jaar tijd bijna verdubbeld, van 23 naar 41. Hoe komt het dat er niet meer is gekeken naar het wegwerken van de blinde vlekken? Een paar scholen zijn toch wel gecentraliseerd. Waarom is er niet gezorgd voor een grotere spreiding? Waarschijnlijk is er sprake van het uitbreiden van al bestaande scholen, maar er zijn toch nog blinde vlekken.

Ook ik had graag wat meer informatie gekregen over de uitstroom van bepaalde projecten, dus niet alleen de korte time-outprojecten, maar ook de persoonlijke ontwikkelingstrajecten. Misschien kunt u niet meteen antwoorden op deze kleine vraagjes, maar ik wacht alleszins geduldig af.

Mevrouw Katrien Schryvers: Ik wil de sprekers bedanken. We hebben al heel interessante gegevens gekregen, die echter ook een aantal vragen doen rijzen. Dat is ook goed: het werk van deze commissie bestaat erin cijfers en processen te bekijken, om nadien daaruit conclusies te kunnen trekken.

Er werd gesteld dat de CLB's belangrijke aanmelders zijn bij de comités, en dat recent werk is gemaakt van een standaardprocedure waarbij wordt bekeken wanneer een situatie verontrustend is. U hebt ook gezegd dat die CLB's werken met vrijwilligheid, op enkele uitzonderingen na. Ik neem aan dat hier sprake is van een dergelijke uitzondering: er kan een aanmelding worden gedaan zonder dat er eerst een vraag is van het kind of de jongere in kwestie. Ik ben het er natuurlijk volledig mee eens dat er standaardprocedures

worden geïmplementeerd voor die doorverwijzing, voor het beoordelen of een situatie verontrustend is en ook wat die terugkoppeling betreft. Bestaan er binnen onze scholen ook standaardprocedures om die informatie te weten te komen, bij directies, leerkrachten, kinderverzorgers en andere begeleiders? Zijn er afspraken met betrekking tot bepaalde signaalfuncties ten aanzien van de CLB-medewerkers, of doen kleuterleidsters, onderwijzers, leerkrachten en directies dat louter ad hoc en vrijwillig? Is het zo dat ze toevallig iets opmerken en dat aan de CLB's doorgeven, en dat het dan afhangt van het engagement van de CLB-medewerker of hij dat al dan niet verontrustend vindt en doorgeeft? Dat lijkt me een belangrijke vraag.

Dan is er de toestroom binnen het type 3. Ik denk dat er binnen dat type 3 in de loop der jaren ook wel een grote differentiatie is ontstaan. Hebt u daar enig zicht op?

Dan heb ik nog een vraag over de internaten en de opvangcentra. Op die centra rust een grote druk. Het gaat over kinderen die in het weekend of tijdens de schoolvakanties niet naar huis kunnen en in die opvangcentra moeten verblijven. Hebt u een zicht op de redenen waarom die kinderen niet naar huis kunnen?

Zijn er cijfers beschikbaar over de resultaten van de diverse projecten, zoals de timeoutprojecten en de persoonlijke ontwikkelingstrajecten? Daarnet heeft de heer Crombez gevraagd wat de positieve resultaten zijn. Dan gaat het over het terug instromen in het gewone onderwijs. Ik wil de andere kant belichten. Waar lukt het niet en belanden de jongeren in een verdere fase van de bijzondere jeugdzorg?

Mevrouw Yamila Idrissi: Ook ik wil de sprekers bedanken voor hun interessante uiteenzettingen. Zijn er cijfers beschikbaar over jongeren in instellingen die geen onderwijs krijgen, zoals bepaald door de wet?

Een andere vraag betreft de ondersteuning. Zoals we weten, is er, zeker in de grote steden, sprake van een heel veelkleurige samenleving. Door de taal kunnen vooral CLB's soms ouders niet bereiken. Welke ondersteuningsmaatregelen bestaan ter zake? Zijn daarover ook cijfers beschikbaar?

Dan had ik nog een heel specifieke vraag over Brussel. Zoals u wellicht weet, gaat twintig percent van de Brusselse leerlingen naar het Nederlandstalig onderwijs. Dat is een heel complexe situatie, omdat er vaak sprake is van anderstalige leerlingen. Mijn vraag is of er vanuit het CLB is voorzien in specifieke maatregelen. Of gaat het om een reguliere aanpak waarin ook voor de rest van Vlaanderen voorzien wordt?

Wat zijn de knelpunten in de relatie tussen het CLB en het comité bijzondere jeugdzorg die vanuit het CLB worden gedetecteerd?

Mevrouw Evi Verduyck: De CLB's in Brussel hebben ongetwijfeld een aantal afspraken die specifiek inspelen op die grootstedelijke context van Brussel. Het feit dat we een standaardaanbod hebben voor de CLB's in Vlaanderen, betekent niet dat niet ook heel wat regionale zaken mogelijk zijn.

Wat de ondersteuning van anderstalige ouders betreft, zijn er heel wat initiatieven, zoals socialetolkeninstanties. De integrale jeugdzorg heeft het aanbod aan en het gebruik van die tolken in kaart gebracht. Het aanbod aan sociale tolken kan ervoor zorgen dat in het kader van de specifieke hulpverleningstrajecten, anderstalige ouders en hulpverleners toch met elkaar kunnen praten. Op die manier kunnen de ouders worden betrokken bij het hulpverleningstraject.

Wat de problematiek van het spijbelen in Brussel betreft, zijn er heel specifieke acties opgezet, net omdat de situatie in Brussel extra ingewikkeld is. Voor iemand die niet naar

school gaat in Brussel is het immers niet altijd duidelijk waar die leerling is ingeschreven, in een Nederlandstalige school, dan wel in een Franstalige school. Zeker de jongeren die niet zijn ingeschreven, vragen dus een heel specifieke aanpak. Aangezien die jongeren nog geen schoolkeuze hebben gemaakt, weten we niet welke gemeenschap het zich moet 'aantrekken' dat die jongeren niet naar school gaan. Voor die jongeren is er een gemeenschappelijke cel opgericht met ambtenaren uit de verschillende gewesten, om de leerplichtcontrole van jongeren in Brussel op te volgen en een aantal acties te ondernemen.

Wat de procedures binnen de school betreft om signalen op te vangen, is er de afgelopen jaren een serieuze evolutie binnen de interne leerlingenbegeleiding en de zorg op school. Er zijn zorgcoördinatoren in het basisonderwijs. In het secundair onderwijs is er ook steeds meer aandacht voor zorg op school. We hebben geen vaste procedures of signaallijsten waar de scholen kunnen afvinken of een situatie al dan niet verontrustend is. Het hangt ook niet alleen af van het engagement van de CLB-medewerkers maar veeleer van hun professionaliteit, of zij in staat zijn om in te schatten wanneer een situatie verontrustend is. Zij maken scholen signaalgevoelig en maken daar afspraken over.

Op regionaal vlak zitten heel wat scholen en CLB's samen met de preventiediensten van de comités bijzondere jeugdzorg om afspraken te maken. Er zijn ook afspraken gemaakt over het project van samenwerking met de comités bijzondere jeugdzorg. De knelpunten hadden vaak te maken met de vraag wat precies verontrustend is, en waar de prioriteit moet worden gelegd. Wanneer we vaststellen dat die comités worden overstelpt met vragen, dan is de vraag of een aanmelding van een CLB dat een kindje niet naar school gaat, het meest ernstige dossier is. Wat binnen het onderwijs ernstig of problematisch is, wordt niet altijd als even problematisch beschouwd binnen de reeks aanmeldingen bij het comité bijzondere jeugdzorg. We proberen daar goede afspraken over te maken. Welke aanmeldingen zijn niet geschikt? Kan een comité een zinvol traject opzetten? Dat heeft onder meer te maken met het tegemoetkomen aan de frustratie van de CLB's over de feedback over die dossiers. Heel vaak weten zij niet of er met die aanmeldingen iets is gebeurd.

In het rapport leerplichtcontrole is er een tabel opgenomen waarin de scholen aangeven wat volgens hen de oorzaak is van problematische afwezigheden. U kunt dat rapport terugvinden op de site <http://www.ond.vlaanderen.be/leerplicht>. Daar vindt u niet alleen het rapport van vorig schooljaar maar ook van de schooljaren voordien. U kunt dan ook perfect de evolutie daarin opvolgen.

Ik heb de tabel van het schooljaar 2008-2009 bij me. In 73 percent van de gevallen is de oorzaak voor een problematische afwezigheid een zwakke motivatie. In 45 percent van de gevallen gaat het om een laag schools welbevinden. Scholen kunnen meerdere mogelijkheden aanduiden. In 42 percent van de gevallen gaat het om opvoedingsonmacht van de ouders. In 35 percent van de gevallen gaat het om een problematische gezinssituatie. Dat betekent niet dat het dossiers betreft waarin wordt vastgesteld dat het effectief om een problematische gezinssituatie gaat. Het is de school die aangeeft te denken dat de oorzaak van het spijbelen een problematische gezinssituatie is. Het gaat dus om de perceptie van de scholen.

De manifeste onwil van de ouders om het leerrecht van een jongere te garanderen, geldt voor tien percent van de gevallen. De verslavingsproblematiek van de leerling wordt in vier percent van de gevallen aangegeven. U kunt de volledige tabel terugvinden in het rapport.

We stellen vast dat scholen heel vaak aangeven dat de opvoedingssituatie thuis en de opvoedingsonmacht van de ouders een belangrijke oorzaak is van spijbelen.

Er is gevraagd of de trajecten op maat echt werken. Twee jaar geleden is er een OBPWO-project (onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek) geweest. Dat werd gefinancierd door het Departement Onderwijs en Vorming. Daarbij

heeft de K.U.Leuven een evaluatie gemaakt van de time-outbegeleidingen. Zij hebben ook gekeken naar het grote aanbod van time-outbegeleidingen in Vlaanderen, los van de opleidingen die wij financieren. Uit dat onderzoek blijkt dat de time-outprojecten nog te vaak in hoofdzaak curatief zijn. Soms is men te weinig bezig met de gezinscontext en met de schoolse context van de leerling.

Er zijn ook gegevens over of die leerlingen opnieuw zijn ingestroomd in het onderwijs, of zij een C-attest hebben behaald op het eind van het schooljaar enzovoort. Dat zijn allemaal gegevens die wij opvragen. Ik zal u de referentie van het onderzoek bezorgen. Daarin vindt u alle resultaten. Ik denk dat in veel gevallen die opdracht als buffer voor de zwaardere hulpverlening wordt opgenomen. Maar soms heeft die time-out er net voor gezorgd dat er een probleembesef was in dat gezin, waardoor de stap naar de hulpverlening is gezet. Het resultaat van de time-out is soms dat gezinnen hebben vastgesteld dat er een probleem was en dat er hulp moest worden gezocht.

De persoonlijke ontwikkelingstrajecten lopen nu voor het derde schooljaar. Het is dan ook iets te vroeg om al resultaten te evalueren. We bekijken momenteel de herinstroom van die leerlingen, en of die jongeren daarna met een kwalificatie uitstromen. Binnenkort zullen daar cijfers over bekend zijn.

Hoe ziet de begeleiding eruit van die jongeren tijdens een time-outproject en tijdens een persoonlijke ontwikkelingstraject? Ik heb al gezegd dat het vaak dezelfde organisaties zijn die POT en time-out organiseren. Het zijn de centra deeltijdse vorming die deze persoonlijke ontwikkelingstrajecten buiten de school, en los van het centrum deeltijds onderwijs waar die jongere is ingeschreven, aanbieden. Zij zitten niet altijd op dezelfde campus als het schoolse aanbod. Zij hebben eigen plaatsen waar ze die jongeren opvangen, met ateliers, een keuken waar ze samen koken, plaatsen waar de jongeren met elkaar kunnen praten enzovoort. Heel vaak gaat het om organisaties die uit het vormingswerk komen, en die zich specifiek profileren op een niet-schoolse aanpak. Heel vaak is dat ook wat die jongeren op dat moment nodig hebben. Die trajecten proberen de jongeren te doen nadenken over hun schoolse carrière. Daartoe wordt met andere methodes gewerkt dan in het onderwijs. We zien dat ook bij time-out.

Een deel daarvan is een groepsaanbod omdat de vaardigheden die nodig zijn om in groep te functioneren, moeten worden aangeleerd. Omgaan met een groep, met groepsdruk en met gezag kan enkel in een groep worden aangeleerd. Een ander deel is opnieuw een heel individueel aanbod. Daarbij wordt samen met de jongeren bekeken waar zij verder naartoe willen met hun leven en heel in het bijzonder hun studies. De jongere wordt aangespoord om een aantal keuzes te maken en een aantal beslissingen te nemen. Hiervoor worden allerhande methodieken gebruikt zoals bijvoorbeeld het maken van een trektocht. Nadien wordt er samen met de jongere hierover gereflecteerd. De bedoeling is dat de jongeren daar iets uit leren. Zowel de time-outprojecten als de persoonlijke ontwikkelingstrajecten zijn een schoolextern aanbod.

Wat de aanmeldingen rechtstreeks bij de jeugdrechtbank, dan wel bij het comité bijzondere jeugdzorg betreft, daarover kan ik vooral uit mijn ervaring met het spijbelproject een aantal zaken vertellen.

De laatste jaren hebben we een aantal procedures uitgewerkt voor heel ernstige spijbeldossiers waarbij de school en het CLB alles hebben gedaan om de leerling op het rechte pad te krijgen. Toch vinden we het belangrijk dat het leerrecht van die jongere niet verder in gevaar komt. Daar zeggen wij dan ook dat we de stap naar Justitie moeten durven zetten. We vinden het maatschappelijk noodzakelijk, desnoods onder dwang, dat het leerrecht van die jongere kan worden gegarandeerd. In samenwerking met de minister van Justitie en de minister van Welzijn hebben we bekeken hoe de maatschappij in dergelijke ernstige

spijbeldossiers, waarin sprake is van onwil of onmacht, ervoor kan zorgen dat ouders het recht op leren van hun kind garanderen of dat hun kind opnieuw naar school gaat.

Naar aanleiding van de moord op Joe Van Holsbeeck zijn er bij de jeugdparketten parketcriminologen aangesteld, die onder andere een opdracht kregen voor dat soort spijbeldossiers. Zij zijn aanspreekpunten voor onderwijs voor heel ernstige spijbeldossiers. Ook daarover hebben we in het recente verleden afspraken gemaakt over feedback en het doorsturen van dossiers. We stonden stil bij vragen zoals: wat moet in zo'n dossier staan als wij een dossier aanmelden bij Justitie? Wat gebeurt daar dan mee? Welke feedback krijgen we daarover?

De dossiers die naar Justitie moeten worden gestuurd, sturen wij centraal vanuit Brussel. Wij verwachten dus niet dat de school of CLB individueel die stap naar Justitie zet. Zeker voor de CLB's die vrijwillig werken, is dat vaak een heel moeilijke stap. De stap naar een comité dat ook vrijwillige hulp aanbiedt, is voor een CLB een logische stap. Daarom sturen wij die dossiers centraal door naar de parketten om op te treden in die ernstige spijbeldossiers.

Ook daarvan vindt u cijfers in het rapport over de leerplicht, hoe vaak het gebeurd is en met welk resultaat. Maar ook hier is het eigenlijk nog te vroeg om te weten wat er met die dossiers wordt gedaan.

Wat de time-outprojecten betreft, denk ik dat 'wachtlijsten' niet meteen het juiste woord is. Ik heb vooral willen benadrukken dat het aanbod voor time-out dat er vandaag vanuit de overheid is, waarschijnlijk niet toereikend is. Dat wil daarom zeker niet altijd zeggen dat jongeren op wachtlijsten staan. Dat wil misschien eerder zeggen dat scholen en time-outprojecten zeggen dat het geen zin heeft om een aanmelding te doen omdat ze volzet zijn. Er is een contingent time-outprojecten dat gesubsidieerd wordt. De time-outprojecten gaan daar vaak een beetje over, omdat ze bij bepaalde jongeren het gevoel hebben dat ze ze niet kunnen weigeren. Maar als het contingent opgebruikt is, weten scholen dat het geen zin meer heeft om nog een aanmelding te doen.

Het is belangrijk om te benadrukken dat de gesubsidieerde time-outprojecten en de trajecten die ik heb voorgesteld, niet de enige bestaande time-outprojecten zijn. Ook heel wat steden en gemeenten financieren nog time-outprojecten. In Brussel was er bijvoorbeeld een groot time-outproject, gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). We proberen in een volledige spreiding over Vlaanderen te voorzien. We beseffen dat het aanbod niet toereikend is. Heel wat steden en gemeenten hebben daarnaast een eigen aanbod. Ook een aantal grote scholengemeenschappen hebben een eigen time-out-aanbod.

In het eerder aangehaalde onderzoek hebben de onderzoekers de hele range van time-outprojecten in kaart proberen te brengen. Dus niet alleen de projecten die wij financieren, maar ook de projecten die door andere instanties gefinancierd worden.

Heb ik een verklaring voor de stijging tussen 2007 en 2008? Het zou iets te veel eer zijn om te zeggen dat het dankzij ons spijbelactieplan is. 'Verhoogde signaalgevoeligheid' zeggen wij altijd als de cijfers stijgen, maar verder heb ik daar geen specifieke verklaring voor.

De afgelopen twee jaar hebben de verbindingsfunctionarissen echt in die gemeenschapsinstellingen gewerkt. Ze hebben daar als het ware gewerkt als trajectbegeleiders van de jongeren die daar op dat moment geplaatst werden. Zij hebben contact opgenomen met de scholen en de CLB's, om te bekijken of ze afspraken konden maken over leerstof, re-integratie en zo meer. We vinden dat zij op dat moment deels de taak hebben overgenomen van de mensen die binnen die gemeenschapsinstellingen verantwoordelijk zijn voor het contact met de scholen en de CLB's. Daarom hebben wij hun gevraagd om, in plaats

van het werk van die mensen over te nemen, aan structuren te werken die maken dat zij niet meer nodig zijn als verbindingsfunctionarissen. Wij hebben gevraagd om te werken aan structuren die maken dat CLB's en gemeenschapsinstellingen elkaar weten te vinden, afspraken kunnen maken en instrumenten hebben om over die jongeren te communiceren en om de uitstroom van de jongeren zo vlot mogelijk te laten verlopen.

Daarom hebben we voorgesteld dat zij op beleidsniveau aanbevelingen zouden doen aan het Departement Onderwijs en Vorming en aan het Departement Welzijn over hoe de bestaande diensten voor die jongeren beter kunnen samenwerken.

Wat de gedeelde verantwoordelijkheid betreft, heb ik alleen willen aantonen dat het niet zo is dat onze verantwoordelijkheid als Onderwijs op een bepaald moment stopt en dat enkel Welzijn dan nog verantwoordelijk is. Die jongeren blijven leerplichtig. In het beste geval blijven ze op school ingeschreven. Die jongeren blijven, los van een inschrijving of niet, de verantwoordelijkheid van Onderwijs, en wij willen onze verantwoordelijkheid en de zorg voor die leerlingen verder op ons nemen. Scholen en CLB's kunnen dat niet alleen. Zij moeten daarin ondersteund worden door het welzijns- en het gezondheidsveld, om de jongeren die dagelijks op die stoep staan, te begeleiden. De problemen stoppen niet op het moment dat de leerlingen op school aankomen, en ook niet op het moment dat ze de school buitenkomen.

De heer Luc Van Beeumen: Een aantal mensen heeft vragen gesteld over de stijging. Als we dezelfde periode van 1999 tot 2009-2010 nemen, zien we een dubbele stijging. Er is een nominale stijging van zo'n 2000 leerlingen, bijvoorbeeld in het basisonderwijs, ten opzichte van tien jaar geleden. Dan is het wel even opletten, want we zitten in een periode van denataliteit, en dus is de stijging groter dan ze op het eerste gezicht lijkt. Als we naar percentages kijken, zaten we in het buitengewoon lager onderwijs tien jaar geleden op net geen zes percent. Nu zitten we tegen de zeven percent aan. In percentages is er dus blijkbaar een grotere uitstroom naar het buitengewoon onderwijs.

Als we kijken naar onze acht types, even abstractie makend van type 5, zie je een heel verschillend beeld. Er zijn types waar de leerlingenaantallen dalen, en er zijn types waar de aantallen stijgen. Het meest spectaculaire is het type 7, eigenlijk gericht op jongeren met een gehoorstoornis, maar nu voor een heel groot gedeelte gevuld met jongeren met een problematiek binnen de autismespectrumstoornissen.

Dalingen zien we onder meer in type 6, maar dat is onderwijs gericht op jongeren met een visuele beperking. Daar is het sowieso opletten met cijfers, want dat is een heel beperkte groep. Het gaat om ongeveer 160 leerlingen. Als je daar een daling of stijging in procenten uitdrukt, lijkt dat meteen nogal spectaculair. We kennen ook een daling binnen type 1, jongeren met een lichte mentale beperking, en type 8, leerstoornissen. Nominaal is er een daling, maar procentueel is er voor type 1 eigenlijk nog altijd een lichte stijging. Bij type 8 is dat wel al een daling geworden. Er is dus een toenemende tendens tot inclusie, maar er is blijkbaar ook een verhoogde vraag om ondersteuning, begeleiding en gespecialiseerde hulp.

Hoe verklaren we die stijging, en meer specifiek de stijging binnen type 3? Dat is een en-verhaal. Er is een algemene maatschappelijke tendens tot het zoeken naar meer gespecialiseerde hulp. Het onderwijs is daar niet van vrijgesteld: we zien daar hetzelfde fenomeen. Betere diagnosticeringen zijn toe te juichen, maar dat zie je ook in andere sectoren, zoals de medische en de welzijnssector. Dat leidt meestal tot vroegere detectie. Ook het feit dat de diagnose van autismespectrumstoornissen de voorbije jaren op punt is komen te staan, heeft geleid tot een groter aantal diagnoses en meer aandacht daarvoor. Dat zijn twee fenomenen die daar een rol in spelen.

Wat specifiek voor type 3 en jongeren met autismespectrumstoornissen of gedragsproblematiek binnen type 7 speelt, is de algemene maatschappelijke tendens dat het er nu eenmaal niet eenvoudiger op geworden is. De samenleving legt meer druk op haar medemens. Jongeren zijn daar ook niet van vrijgesteld. Jongeren bevinden zich in de algemene maatschappelijke context in een moeilijker situatie, wat maakt dat kwetsbaardere jongeren sneller een gedrag gaan stellen waardoor hun verblijf binnen het gewone onderwijs of binnen hun normale setting onder druk komt te staan.

Heeft de toegenomen vraag het aanbod doen toenemen, of heeft het gestegen aanbod het aantal jongeren dat een type 3-attestering heeft gekregen, doen toenemen? Dat is natuurlijk de eeuwige vraag van de kip of het ei. Ook hier is het beide, natuurlijk. Scholen stellen bijvoorbeeld vast dat in hun populatie die ze krijgen onder een andere attestering – type 1 of type 8 – er eigenlijk jongeren zijn die beter een attest van type 3 hadden gehad, maar dat CLB's, met het oog op het toeleiden naar een niet al te verafgelegen school, naar een andere attestering zijn overgegaan. Dat is een bekend fenomeen. Ook daar nemen de scholen op een gegeven moment het initiatief om dat recht te zetten.

Scholen merken dat er toegenomen vraag is en nemen initiatieven. Uiteraard zocht men, in een regio waar er geen school of aanbod voor type 3 was, andere oplossingen. Als er wel een type 3-aanbod ontstaat, gaan begeleiders, CLB's en ouders andere keuzes maken en gebruik maken van dat aanbod. Het is dus een wisselwerking tussen de twee. Het aanbod veroorzaakt voor een stuk de doorverwijzing, maar het is ook de vraag die bij scholen bestaat, die ertoe leidt dat scholen het initiatief nemen tot het oprichten van type 3.

Hoe georganiseerd is dat nu? Binnen de huidige regelgeving is dat op het eerste gezicht niet georganiseerd. De communicatie tussen de overheid en scholen gebeurt op het moment dat de school laat weten dat ze een welbepaald type opricht. Scholen nemen autonoom een beslissing als zij een aanbod oprichten. Het bepalende moment is eigenlijk de eerstvolgende teldag waarop de overheid bekijkt of men voldoende leerlingen heeft om dat aanbod te mogen laten bestaan.

Intern, binnen koepels en netten, is er wel een overleg tussen scholen. Zij hebben allemaal interne procedures, maar dat is geen onderwijsregelgeving. Binnen het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en al zijn uitvoeringsbesluiten zul je daarover niets vinden. Maar intern zijn er wel procedures waarbij scholen initiatieven nemen, rondom zich kijken en overleg plegen met de andere scholen: wie neemt initiatief ten aanzien van welke doelgroep? Er valt wel winst te boeken in het overleg over het tegemoetkomen aan een ontbrekend aanbod in sommige regio's.

Welke begeleiding krijgen jongeren in internaten? Ik beperk mijn toelichting tot internaten, gefinancierd vanuit Onderwijs: de internaten van het GO!. Zij krijgen op basis van leerlingenaantallen een omkadering, waarbij een internaat dan een relatieve bestedingsvrijheid heeft in de disciplines die zij daarmee aanwerven. Dat gaat in meerderheid om opvoeders, het gaat tenslotte over avond- en nachtopvang. Maar daarnaast beschikken MPIGO's en opvangcentra over ergotherapeuten, psychologen, maatschappelijk werkers en zo verder.

Net zoals in het buitengewoon onderwijs zelf, wordt er gewerkt met een individueel handelingsplan. Voor elk kind afzonderlijk worden doelen vooropgesteld. In het onderwijs zijn dat ontwikkelingsdoelen die meer aansluiting vinden bij eindtermen of in de opstap daarnaartoe, in de werking van het internaat gaat het meer om algemeen maatschappelijke doelen. Scholen bepalen autonoom aan welke doelen zij voor hun residenten zullen werken. Uiteraard is de doorverwijzing van het CLB heel belangrijk. Daarmee start het voor de meeste scholen. Het is als het ware met zijn inschrijvingsverslag onder de arm dat de leerling aankomt op de school. Dat is de eerste informatie die de school krijgt. Ouders

spelen meer en meer een bepalende rol in wat er precies met het kind zal gebeuren, zeker in de bo-school maar toch ook in het internaat.

Internaten doen niet zozeer iets preventiefs met betrekking tot de doorverwijzing of de plaatsing. Het internaat wordt met het kind geconfronteerd op het ogenblik dat die plaatsing een feit is. Er is niet noodzakelijk al op voorhand een band tussen het internaat en de jongeren. Wel is het zo dat we sinds vorig jaar in het buitengewoon basisonderwijs en secundair onderwijs ook de omkadering van gelijke onderwijskansen hebben. We kennen dat al iets langer in het gewone onderwijs. Die omkadering is specifiek gericht op de types 1 en 3. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat, als je daar wordt geconfronteerd met een grote groep kansarme jongeren waarvan de thuistaal niet het Nederlands is en waar de moeder geen diploma hoger secundair onderwijs heeft, zo'n school door zijn veelvuldige contacten toch wel met wat preventie te maken krijgt in het werken met gezinnen. Het onderzoek maakte duidelijk dat de school een heel belangrijke laagdrempelige hulpverlener is voor gezinnen.

Het beleid is niet echt gericht op het vermijden van plaatsingen. Maar er is, zeker in scholen van het type 3, wel een werking aanwezig die er uiteindelijk toe zal leiden dat er mogelijk plaatsingen zullen worden vermeden omdat de component thuissituatie heel belangrijk is – en sinds vorig jaar wordt die component in de subsidiëring en financiering gehonoreerd.

Gon type 3 kan in het hoger onderwijs maar het komt niet voor.

Ik heb geen cijfers over wie er vanuit het buso doorstroomt naar het hoger onderwijs.

Voor een jongere die in het type 3 is geattesteerd, naar het buitengewoon onderwijs is geweest en geïntegreerd werd in het gewoon onderwijs, wordt een omkadering gegeven van twee lestijden per week. Wat er daarmee gebeurt, wordt afgesproken tussen de leerling, als hij daar oud genoeg voor is, de ouders van de leerling, de betrokken CLB's van het gewoon en van het buitengewoon onderwijs en de twee scholen: de school voor gewoon en de school voor buitengewoon onderwijs die de begeleiding doet. Zij bepalen wat er precies gebeurt: werken met de jongere zelf, met de leerkracht of met het klasteam. De intensiteit van de omkadering kan verschillen, maar die twee uur is toch richtinggevend. De school kan binnen het totale pakket begeleidingen wel een beetje schuiven, maar dat is toch beperkt. Twee uur is ongeveer het volume dat voor elke leerling besteed wordt.

Wij hebben geen zicht op de differentiatie in type 3. Er zijn daar natuurlijk jongeren met zeer verschillende problemen en diagnoses. In de communicatie tussen school en overheid wordt enkel het typeattest doorgegeven omdat dat effect heeft op de omkadering die zal worden toegekend.

Mevrouw Verduyckt heeft gesproken over een betere registratie. Die moet daar wel een zicht op geven. Dat is nog afwachten. Voor de subsidiëring of de financiering heeft dat geen effect.

De heer John Crombez: Wij hebben de opdracht om die cijfers te begrijpen. Hoe moeten wij jullie cijfers begrijpen in die algemene toename? Kunnen wij daarop een schriftelijk antwoord krijgen? Kunnen jullie verklaren hoe we voor wat betreft de globale cijfers rekening moeten houden met de cijfers van 2007-2008?

Mevrouw Idrissi vroeg ook naar de cijfers van het aantal kinderen en jongeren in instellingen die niet het bij wet voorgeschreven onderwijs krijgen.

Mevrouw Evi Verduyckt: Die laatste vraag ben ik inderdaad vergeten te beantwoorden. Dat is een van de opdrachten die wij kregen door de engagementen die twee weken gele-

den werden genomen door de Vlaamse Regering naar aanleiding van het rapport van de Kinderrechtencommissaris: wij zullen in kaart brengen voor welke jongeren er niet in een schoolvervangend programma is voorzien, hoeveel jongeren er tijdelijk in instellingen allerhande verblijven en niet naar school gaan. We hebben cijfers over de jongeren in de gemeenschapsinstellingen, waar er regelgeving geldt over op welk onderwijs die jongeren recht hebben. Voor heel wat andere instellingen is dat soort regelgeving er niet. Er is veel minder regelgeving met betrekking tot het recht op onderwijs van jongeren die zijn geplaatst in een onthaal-, oriëntatie- en observatiecentrum (OOOC) of een observatie- en behandelingcentrum (OBC). Wij gaan ervan uit dat die jongeren vaak nog gewoon naar school gaan. We weten dat er op het Fonds Jongerenwelzijn voor dat soort voorzieningen heel wat projecten worden gefinancierd voor schoolvervangende programma's. We proberen die nu in kaart te brengen om tegemoet te komen aan het engagement van de Vlaamse Regering. We zijn bezig met een terreinverkenning. Die moet tegen het einde van dit kalenderjaar klaar zijn. Heel wat OOOC's werkten vroeger ook erg nauw samen met centra voor deeltijdse vorming in functie van schoolvervangende programma's voor hun leerlingen. We weten welke jongeren daar zaten. We weten ook welke jongeren onderwijs krijgen in de gemeenschapsinstellingen. We weten niet aan welke andere schoolvervangende programma's er nood is. Wij zijn dat momenteel met een brede bevraging in kaart aan het brengen.

Ik wil wel eens nagaan tussen welke cijfers we links kunnen leggen, vanuit de CLB's en ook vanuit de spijbelproblematiek. We kunnen onderzoeken wie in welke dossiers is betrokken en welke aanmeldingen er zijn gedaan bij Justitie en bij het comité bijzondere jeugdzorg. Ik wil wel nagaan of daarover nog meer cijfers bestaan. Maar het zal, denk ik, moeilijk zijn om een rechtstreekse link te leggen.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik wil ook vragen om cijfers door te geven over het profiel van jongeren die terechtkomen in internaten en in de bijzondere jeugdzorg en in het bijzonder onderwijs. U zei daarnet dat er in de types 1 en 3 veel kinderen zijn met een anderstalige moeder. In die sociale klassen heb je veel kinderen met alleenstaande ouders. Zijn die cijfers bekend?

De heer Luc Van Beeumen: Voor de types 1 en 3 vragen we die indicatoren sinds vorig jaar op. Er is een link tussen kansarmoede en de verwijzing naar het buitengewoon onderwijs. Mensen uit hogere sociale klassen kiezen iets gemakkelijker voor integratie. Het fenomeen beperkt zich niet tot de types 1 en 3. Het onderzoek van professor Ghesquière heeft wel aangetoond dat het iets voor de school betekent wanneer scholen van de types 1 en 3 worden geconfronteerd met een grote groep. Dat betekent een grotere belasting voor het personeel. Bij bijvoorbeeld type 2, gericht op jongeren met een matige en ernstige mentale beperking, verdwijnt dat wat meer in de algemene problematiek. Dan is de andere problematiek zodanig overheersend dat zij bepalend is voor de werking van die school.

De voorzitter: Ik dank beide sprekers voor hun uiteenzetting. Dat er heel veel vragen zijn gesteld, zegt voldoende. Als voorzitter vind ik de gegeven conclusies heel belangrijk. Ik onthoud dat er gelukkig geen wachtlijsten zijn maar dat we stilaan de drempel bereiken. Wij zullen daar in onze verdere werkzaamheden rekening mee houden.

III. UITEENZETTING DOOR DE HEER JEAN-PIERRE VANHEE, PROJECTLEIDER INTEGRALE JEUGDHULP VAN DE AFDELING BELEIDSONDERSTEUNING VAN HET DEPARTEMENT WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

1. Leeswijzer

Het is de bedoeling dat ik in grote lijnen en geordend, zoals we met Integrale Jeugdhulp naar de organisatie van de jeugdhulp kijken, cijfers breng over de instroom. Dat houdt meteen al een relativering in. Wij hebben geprobeerd om algemene cijfers te brengen. Wij hebben met zijn allen in de betrokken sectoren geprobeerd om precies die cijfers naar boven te halen die voor een eerste bespreking interessant kunnen zijn. De relativering zit erin dat ik niet van alle agentschappen en sectoren heel precies de herkomst en de duiding van de cijfers ken. Dat betekent dat we, uiteraard op basis van de vragen, daar verder en dieper kunnen op ingaan.

We hebben de presentatie opgebouwd rond wat we weten over het aantal jongeren in Vlaanderen en over de evoluties daarin. In tweede instantie is er de wijze waarop we met Integrale Jeugdzorg naar de organisatie van de jeugdhulp kijken. Daar hebben we de cijfers over instroom gebundeld voor wat betreft de rechtstreeks toegankelijke diensten of sectoren. Dan hebben we in tweede instantie de niet-rechtstreeks toegankelijke diensten of sectoren, en we eindigen met een aantal cijfers over de crisisjeugdhulp.

Ik wil erop wijzen dat ik enkel cijfers zal brengen over de buitengerechtelijke jeugdhulp en de organisatie ervan. Ik breng geen cijfers met betrekking tot de gerechtelijke jeugdhulp. Ik breng ook geen cijfers met betrekking tot de maatschappij, de signaaldetectie en de toeleiding en tal van actoren die in de toeleiding een rol spelen. Ik breng dus ook geen cijfers over bijvoorbeeld opvoedingsondersteuning en de actoren die daarbinnen actief zijn zoals de opvoedingswinkels. Dus geen MOF- en POS-cijfers, geen cijfers die betrekking hebben op de instroom.

Over de rechtstreeks toegankelijke hulp zal ik straks nog iets meer zeggen. We hebben het inderdaad over de diensten en voorzieningen die meteen kunnen worden aangesproken door de burger met een algemene of een meer specifieke vraag over jeugdhulp, denken we aan de diensten van Kind en Gezin, aan de centra voor algemeen welzijnswerk of aan de CLB's.

Voorbij de intersectorale toegangspoort zitten de diensten die niet-rechtstreeks toegankelijke hulp aanbieden. Ik heb ze voornamelijk ondergebracht onder het Vlaams Agentschap Personen met een Handicap en het Agentschap Jongerenwelzijn en meer bepaald bijzondere jeugdbijstand.

Ik zal proberen u een algemeen zicht te geven op de instroom bij de algemene en rechtstreekse diensten, en bij de niet-rechtstreeks toegankelijke diensten. Om wat reliëf in de cijfers aan te brengen hebben we er meteen ook de cijfers over de capaciteit aan toegevoegd. Wat is de capaciteit van de diensten die met die vragen aan de slag gaan?

Voor de duidelijkheid: we noteren cijfers van 2007, 2008 en 2009, want dat is de gemeenschappelijkheid die we gevonden hebben in de verschillende door de sectoren aangeleverde cijfers. Ongetwijfeld zijn er meer cijfers per sector opvraagbaar en beschikbaar. We vinden die terug in de jaarverslagen en -rapporten van de diensten. Vaak zijn ze veel gedetailleerder dan wat ik zal brengen. Dat we de cijfers groeperen over die drie jaartallen, geeft ons het voordeel dat we van al die beschikbare cijfers van de deelsectoren precies de gemeenschappelijke genomen hebben om een beetje vergelijkbaarheid of referentie te creëren.

Ik heb het niet over wachttijden en -lijsten. Ik heb het niet over vragen die niet meteen kunnen worden beantwoord. Als we het hebben over instroom, hebben we het over cijfers van gerealiseerde hulp, niet over cijfers van wachtlijsten. Ik zal ook geen interpretatie of duiding toevoegen aan de cijfers. Die zijn hier heel uitdrukkelijk niet aanwezig, om tal van redenen, maar vooral omdat er tal van wetenschappelijke onderzoeken zijn, recent nog een over Antwerpen. Die onderzoeken gaan altijd over een deelaspect van de jeugdhulpverlening, niet over de evoluties die we in de algemene cijfers proberen te geven. Ze geven altijd zicht op mogelijke evoluties en verklaringen binnen één sector, maar wat dat betekent voor andere sectoren is er niet altijd uit af te leiden, vandaar dat ik het hier niet over verklaringen heb en me heel sec zal houden aan de cijfers.

2. Evolutie in het aantal kinderen en jongeren

De evoluties van het aantal kinderen en jongeren in Vlaanderen en in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest toon ik met de eerste balken: de toename en de relatieve afname over de hele periode gezien. De toename is er sinds 2004-2005 van het aantal jongeren tussen 0 en 19 in Vlaanderen. Deze cijfers zijn in honderdduizendtallen, het ging in 2008 dus over 1.360.230 kinderen.

We proberen een beetje reliëf te geven aan de cijfers door er dan ook onderverdelingen in te maken. U ziet de evoluties. Het is een uitvergroting van wat u daarnet zag, een uitvergroting per leeftijdsgroep.

De volgende slide betreft de 100 percent en gaat over alle jongeren en kinderen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ten aanzien van het beeld dat ik daarnet toonde, ziet u dat we sinds 2000 gestaag groeien. Bij het vorige beeld zagen we een dalbeeld, nu krijgen we een toenemende lijn. Wat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreft, ziet u heel goed dat er sinds tien jaar een groei is die niet stopt. Voor Vlaanderen krijgen we toch een ietwat ander beeld.

Ook die evolutie binnen het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest hebben we dan in kaart gebracht per leeftijdsgroep.

3. Evoluties in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Zoals ik daarnet al zei, wordt de instroom in de verschillende diensten die tot Welzijn, Volksgezondheid en Gezin behoren, en in het algemeen meestal worden gevat door de term 'Welzijn', opgesplitst. Als je kijkt naar de rechtstreeks toegankelijke hulp, zal ik het binnen Kind en Gezin hebben over de cijfers die beschikbaar zijn met betrekking tot de nieuwe instroom in vertrouwenscentra kindermishandeling, de nieuwe instroom begeleidingen met betrekking tot de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning en tot de gezinsondersteunende gezinszorg.

Ook hierbij wil ik vooraf relativeren. Het vergt verder onderzoek, ook voor deze en andere cijfers, en dat zal wellicht interessanter zijn bij de niet-rechtstreekse, om de herinstroom – dat is opeenvolgend instroom, uitstroom, instroom – in hetzelfde jaar of in een ander type, eruit te halen. Ik heb daarnet in de discussie ook gemerkt dat het heel interessant is om die stromen te zien. Zuiver technisch gezien, kan ik zeggen dat we voor een aantal diensten die in- en uitstroom eventueel kunnen tonen, maar niet voor onderliggende verbanden.

Voor het algemeen welzijnswerk bespreken we de CAW's, de centra voor integrale gezinszorg en Teleonthaal.

Met de centra voor geestelijke gezondheidszorg bedoelen we niet de diensten kinderveerleeskunde van ambulant tot residentieel. Dat zijn federale diensten, ze worden federaal

gesubsidieerd. We hebben het hier enkel over het ambulante, mobiele aanbod van de centra voor geestelijke gezondheidszorg.

3.1. Kind en Gezin: Vertrouwenscentra Kindermishandeling

Voor wat Kind en Gezin betreft, zijn er de vertrouwenscentra kindermishandeling (VK's). Het gaat hier over het aantal minderjarigen betrokken bij een aanmelding. Het is misschien ook belangrijk om te weten dat dat cijfer hoger ligt dan de aanmeldingen zelf omdat er vaak kinderen uit één gezin gezamenlijk worden aangemeld. Er was een kleine toename in 2007-2008, maar een grote toename van 5,46 percent in 2008-2009. Wellicht worden de cijfers 2009-2010 binnenkort bekend. Maar dat is een duidelijke toename. Er zijn zes vertrouwenscentra kindermishandeling: één per provincie en één in Brussel. In sommige regio's blijven de cijfers stabiel, in andere dalen ze en in nog andere nemen ze toe.

De VK's beschikten eind 2007 over 71,5 vte's. Dat steeg naar 74,4 tegen eind 2009. In 2008 beschikten ze echter over 75,5 vte's. Ik denk dat die daling slechts op een momentopname slaat.

3.2. Kind en Gezin: centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning

Voor de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (ckg's) krijgt u cijfers boven en onder de zes jaar. De werking gaat voor kinderen van nul tot twaalf jaar. U merkt een groei in het aantal begeleidingen. Daarmee doelt men op de totaliteit van de werking. Er is een verschil tussen de min en de plus 6-jarigen. We zien een stijging van 1,11 in 2007-2008 tot 1,58 in 2008-2009.

3.3. Kind en Gezin: gezinsondersteunende pleegzorg

De gezinsondersteunende pleegzorg maakt eenzelfde opdeling qua leeftijdsgroepen. Er is een duidelijker toename bij de min 6-jarigen van 2008 tot 2009. De diensten die instaan voor de organisatie en begeleiding van de gezinnen, hadden in 2007 11,36 vte's en evolueerden naar 22,5 in 2009.

3.4. Algemeen welzijnswerk: modules (11) onthaal

Voor het algemeen welzijnswerk hebben we een opdeling gemaakt tussen de modules onthaal en de modules begeleiding. Onthaal staat in voor algemeen onthaal en vraagverheldering, het beluisteren en mogelijk initieel beantwoorden van algemene vragen met betrekking tot jeugdhulpverlening. Daarna krijgt u een overzicht van de instroom in de modules begeleiding. Dat is de opvolging van de vraagverheldering.

Er zijn elf modules onthaal. Dat cijfer is niet zo belangrijk, het gaat over de totaliteit van eerste contacten met hulpverlening. Hier wordt opgesplitst in een leeftijdscategorie van 0 tot 11 jaar en een van 12 tot 17 jaar. In de jongste categorie zien we eerst een daling van 17 en dan het jaar daarop een toename van 13 percent. De oudste categorie blijft stabiel.

3.5. Algemeen welzijnswerk: modules (41) begeleiding

De toeleiding naar de modules begeleiding van diezelfde leeftijdscategorieën levert andere cijfers op. De groep van 12 tot 17 jaar blijft min of meer constant, er is slechts een lichte daling. Er zit een stijging op de leeftijdsgroep van 0 tot 11 jaar.

3.6. Tele-Onthaal

Voor Tele-Onthaal maken we een onderscheid tussen telefonisch contact en onlineonthaal. U ziet voor 2007-2008 een toename van 13 percent, maar voor 2008-2009 een daling van 4,5 percent.

3.7. Centra voor Algemeen Welzijnswerk

We kijken even naar de personeelscapaciteit van de CAW's. Tele-Onthaal valt daar niet onder. We spreken over een ambulante en een residentiële werking jongeren. Voor beide groepen is het aantal personeelsleden licht gestegen.

3.8. Centra voor Integrale Gezinszorg

De centra voor integrale gezinszorg (CIG's) begeleiden jaarlijks zo'n tweehonderd gezinnen, wat overeenkomt met circa vijfhonderd personen. Zestig percent daarvan zijn zeer jonge kinderen. In 2007 was de gemiddelde bezettingsgraad 91 percent voor het residentiële deel en 100 percent voor het ambulante. De gemiddelde verblijfsduur bedroeg 170 dagen, de gemiddelde begeleidingsduur 357 dagen. Over de instroom hebben we geen accurate cijfers. Op de volgende slide leest u per CIG het aantal vte's. De cijfers zijn opgedeeld per ambulante, semiresidentiële en residentiële afdelingen. Dat zijn cijfers van september 2009.

3.9. Tele-Onthaal – vte

Zo beland ik bij de slide die ik u daarnet beloofde over de personeelssamenstelling van de diensten Tele-Onthaal, die aansluiten bij het algemeen welzijnswerk, ook weer in vte's. U ziet een evolutie van een totaal van 24 in 2002 tot 26,5 in 2009.

3.10. Centra voor geestelijke gezondheidszorg

Dan geef ik de instroomcijfers voor de cgg's voor 0- tot 17-jarigen. Die gaan in dalende lijn: van 8539 in 2007 tot 7610 in 2009. Er is een daling van de instroom met 7,54 percent en vervolgens 3,61 percent.

Vervolgens verduidelijken deze twee slides voor de verschillende leeftijdscategorieën wat ik daarnet gegeven heb. Er is een constante voor de leeftijdsgroep 0 tot 5 jaar. Er is een daling in de leeftijdsgroep van 6 tot 17 jaar.

De subsidiëring van de cgg's ziet eruit als volgt: in 2006 was er een uitbreiding met 12 vte's en in 2008 met 10 vte's. Dat levert het totaal op in 2009 van 200,72 vte's voor alle diensten samen. Dat moet u een beetje een idee geven van de instroom de laatste twee jaar in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, gezien vanuit het standpunt van de burger.

4. Evoluties in de niet-rechtstreeks toegankelijke hulp

Ik ga over naar de cijfers in de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Ik zal het hebben over de instroom voor de diensten vanuit het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) en de diensten die behoren tot de bijzondere jeugdbijstand in het Agentschap Jongerenwelzijn.

Voor elk van de hier opgesomde diensten hebben we cijfers. In sommige slides worden ze gegroepeerd. Voor het VAPH onderscheiden we de internaten van de observatie- en behandelingscentra (OBC's), de semi-internaten en de diensten thuisbegeleiding. Dat zijn de vier grote werkvormen. Voor Jongerenwelzijn zitten we met de erkenningscategorieën thuisbegeleiding, onthaal en oriëntatie, gezinstehuis, begeleid zelfstandig wonen, dagcentra, begeleidingstehuizen en gemeenschapsinstellingen.

4.1. VAPH: internaten

Voor de VAPH-internaten zien we de volgende evoluties in de leeftijdscategorieën: 0- tot 2-jarigen zo goed als geen, 3- tot 5-jarigen een daling van 76 naar 36, 6- tot 11-jarigen een daling van 417 naar 307 en 12- tot 17-jarigen een daling van 635 naar 440. Dat is unieke

instroom per jaar, te onderscheiden van herinstroom en andere fenomenen. Voor de internaten is er toch een aanhoudende daling voor de laatste twee jaar.

4.2. VAPH: observatie- en behandelcentra

Voor de OBC's zien we een zeer lichte toename. Ook daar is er een verschil tussen de leeftijdsgroepen. De jongste categorie blijft wat constant. Bij de 6- tot 11-jarigen is er een lichte toename en bij de 12- tot 17-jarigen komen we min of meer op hetzelfde punt uit.

4.3. VAPH: pleegzorg

Voor de pleegzorg van het VAPH zitten we voor het globale beeld met een aanhoudende daling voor de unieke instroom.

4.4. VAPH: semi-internaten

Ook voor de semi-internaten is er in grote lijnen een daling van de unieke instroom voor de voorbije twee jaar. Dan hebben we het al over een percentage van ongeveer 20 percent.

4.5. VAPH: thuisbegeleiding

Voor de thuisbegeleidingsdiensten van het VAPH is er een kleiner onderscheid tussen 2008 en 2009. Toch zie je ook daar dat de unieke instroom eerder gedaald is dan toegenomen.

4.6. VAPH: evoluties in capaciteit

De capaciteit van de internaten is geëvolueerd van 4883 in 2007 naar 4924 in 2009. Er is een toename. Er is ook een lichte toename voor de capaciteit van de OBC's. De capaciteit van de semi-internaten gaat van 3753 naar 3742. Dat heeft met het beleid daarvoor te maken. Het is eerder een afname. Voor de plaatsen in de thuisbegeleiding is er een toename, omdat ook dat in het beleid zit: van 5502 naar 5857.

4.7. Agentschap Jongerenwelzijn

Vervolgens kijken we naar de evoluties in het Agentschap Jongerenwelzijn. Van 2008 naar 2009 is er een toename van 4,59 percent voor alle jongeren in begeleiding, voor alle werkvormen door elkaar. Voor de netto instroom – en hier is de opmerking met betrekking tot in- en uitstroom zeker gepast – zien we een stijging van 4500 in 2007 tot 5503 in 2008 en opnieuw een daling tot 5104 in 2009. Dat houdt dus geen rekening met de herinstroom van jongeren die uit de hulpverlening gaan, maar hetzelfde jaar bijvoorbeeld weer instromen.

4.8. Agentschap Jongerenwelzijn: evoluties in capaciteit

Voor de evoluties in capaciteit hebben we de erkenningscategorieën opnieuw opgelijst. Met uitzondering misschien van de gezinstehuizen, zien we voor elke vorm, ook de gemeenschapsinstellingen, een toename van de capaciteit.

Dat is uiteraard ook een van de moeilijkheden bij het lezen van al deze informatie. Als we het hebben over capaciteit in de cgg's, gaat het over voltijdse equivalenten. Als we het hier hebben over capaciteit, dan gaat het natuurlijk over capaciteit zoals uitgedrukt voor die werkvorm. Dat zijn niet altijd voltijdse equivalenten. Dat zijn dan bedden, plaatsen of begeleidingen. De eenheid verschilt dus van beeld tot beeld, maar dat kan niet anders, omdat we het hebben over andere vormen van hulpverlening.

Zowel in 2007, 2008 als 2009 was er door de bank genomen een toename van die capaciteit. In de ene of andere groep was er soms een grotere toename.

4.9. Evoluties in de crisisjeugdhulp

Ik kom tot een laatste slide wat de instroom in jeugdhulpverlening betreft, namelijk de zeer algemene cijfers met betrekking tot de instroom sinds de algemene opstart van de intersectoraal functionerende crisisnetwerken in Vlaanderen. Dat zijn de cijfers voor 2008 en 2009 en de meest recente cijfers voor 2010, tot september. Dat laatste beslaat dus geen volledig jaar. In 2008 waren er 1167 aanmeldingen, in 2009 2214, en 1810 tot september in 2010. Dat zijn ook weer cijfers over het aantal aanmeldingen, niet over het aantal jongeren. Het gaat altijd over meer jongeren, omdat een aantal aanmeldingen gelden voor jongeren van hetzelfde gezin. Het aantal aangemelde minderjarigen is groter. Van die 1407 in 2008 aangemelde jongeren hebben er 551 het hulpprogramma doorlopen en in dat programma een of andere vorm van hulp verkregen. Die hulp was altijd zeer kortdurend en varieerde van ambulante tot residentiële. De andere cijfers betreffen de gevallen waarin die hulp op dat ogenblik niet nodig of misschien niet beschikbaar was. Alleszins gaat het over de gevallen waarin die hulp niet heeft plaatsgevonden.

Dat was een poging een zeer algemeen beeld van de instroom te schetsen, en ook een poging om instroom te isoleren in heel de kwestie, maar hem toch vergelijkbaar in de diverse sectoren te belichten.

IV. VRAGEN VAN DE LEDEN

Mevrouw Katrien Schryvers: Mijnheer Vanhee, ik dank u voor al het materiaal dat u hier hebt aangereikt. Het was inderdaad de bedoeling vandaag cijfermateriaal te verzamelen. U hebt die cijfers heel bewust niet willen duiden, maar voor ons is die duiding op bepaalde plaatsen natuurlijk wel van belang. Zo daalt op een aantal plaatsen bijvoorbeeld het aantal jongeren dat instroomt. Ik verwijs naar de cgg's, maar ik denk dat het nog op andere plaatsen ook wel eens voorkomt. Het is voor ons belangrijk te weten hoe dat komt. Is er daadwerkelijk sprake van minder vraag, minder nood, of komt dat omdat het aanbod, de capaciteit daar kleiner is geworden? Ik zie dat de instroom in de cgg's afneemt, maar we merken dat de instroom van echt kleine kinderen binnen die cgg's sterk toeneemt, terwijl de instroom van 12- tot 17-jarigen afneemt. We krijgen geregeld het signaal dat daar toch wel wordt gewerkt met aanzienlijke wachtlijsten. Op een andere slide van u lees ik dat het aantal voltijdse equivalenten binnen de cgg's die zich specifiek richten op kinderen en jongeren, is afgenomen. Ik vraag me dan af of dit cijfer niet precies betekent dat mensen er gewoon niet terechtkunnen. Dan is de instroom precies de netto instroom: de mensen die er effectief terechtkunnen en worden geholpen. Daarbij zou dan bijvoorbeeld aan kleinere kinderen voorrang worden gegeven. Dat is een heel belangrijke vraag, die terugkomt bij diverse segmenten.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik dank u voor de cijfers en de toelichting. Die cijfers geven echter natuurlijk geen zicht op de maatschappelijke problematiek die er is. De vergelijking tussen 2007, 2008 en 2009 is niet altijd voldoende, zeker niet als we het bijvoorbeeld over de niet-rechtstreeks toegankelijke hulp van het VAPH hebben. De netto instroom hangt ook af van het volgende. Misschien was er in 2005 een veel grotere capaciteit bijgemaakt, en was de extra capaciteit die de jaren nadien was bijgemaakt kleiner, zodat er natuurlijk minder mensen konden instromen. Ook kan het dat in een bepaald jaar veel meer 21-jarigen zijn uitgestroomd. Mensen mogen tot 21 jaar in internaten of voorzieningen blijven. De voorbije jaren is die leeftijd voor heel wat mensen verlengd van 18 tot 21 jaar. Als er veel meer 21-jarigen uitstromen, vergroot dat het jaar erop natuurlijk de netto instroom, en het jaar daarop niet meer. Deze cijfers zijn dus interessant, maar ze zijn slechts een deeltje van de cijfers die we in deze commissie zoeken om een zicht te krijgen op de omvang van het probleem.

Hetzelfde geldt voor de cgg's. Ik denk dat er bijvoorbeeld minder mensen bij de cgg's zijn beland omdat er in de kinderpsychiatrie extra mogelijkheden zijn gekomen. Het is wat

koffiedik kijken om de redenen voor deze cijfers te achterhalen. Ze zijn alleszins interessant, maar ze bevredigen me toch nog niet helemaal.

De heer John Crombez: De teneur van mijn vragen verschilt niet fundamenteel van die van de beide vorige vraagstellers. Deze presentatie was zeer interessant wat de details van de opdeling betreft. Ik wil een vraag vooraf stellen. Ik zal het u gemakkelijk maken: u hoeft die vraag niet per se te beantwoorden. Is het onderscheid tussen rechtstreeks toegankelijke en niet-rechtstreeks toegankelijke zorg in deze problematiek belangrijk voor ons?

Ik zal dit specificeren. We hebben nu de opdeling gezien volgens de diverse categorieën, maar ook vaak qua leeftijd. Een van de dingen die me zijn opgevallen bij de algemene cijfers is dat, met het groter worden van de groep, van 17.000 tot 24.000 jongeren in de periode 2004-2009, die groep jonger is geworden. Er is meer gewicht komen te liggen bij de kinderen tussen 0 en 9 jaar. In de jongste periode blijkt uit de analyses dat in een aantal categorieën het aantal jongste kinderen afneemt. Voor onze maatschappelijke analyse kan dat vrij belangrijk zijn. Ik heb dus enigszins dezelfde vraag als mijn beide collega's: is dat over een langere periode bekeken te wijten aan beleidskeuzes en het bijna sturend aanbod, of komt dat door problematieken die zich op een andere manier doen voelen?

Bijzonder interessant is de opdeling naargelang leeftijd binnen die groep van de min-10-jarigen. Er komen echt duizenden heel jonge kinderen bij. Valt er een andere problematiek te herkennen in die cijfers? Dit is zeer interessant, maar ik denk dat we ter zake nood hebben aan nog wat uitdieping.

Mevrouw Vera Celis: Mijnheer Vanhee, ik dank u voor de waardevolle cijfers die u ons hebt gepresenteerd. Ik sluit me heel graag aan bij de opmerking van mevrouw Vogels. De cijfers zijn één zaak. De analyse die nu moet worden gemaakt en die moet uitwijzen waarom die cijfers dalen of waarom het expliciet over een bepaalde groep gaat: bent u daar zelf mee bezig? Deze cijfers gaan voornamelijk over de instroom, maar gebeurt er ook onderzoek naar de uitstroom, de opvolging en de onderliggende redenen? Kunnen we ter zake nog iets verwachten? Dat is immers natuurlijk bijzonder interessant voor deze commissie.

De heer Peter Gysbrechts: Het is me vooral opgevallen dat de instroom vanuit de cgg's fors is gedaald. We zitten daar, zeker voor jongeren, nochtans met gigantische wachttijden. Dat probleem is hier gekend en al meermaals besproken. Ik vind die daling dan ook eigenaardig. Is daar een reden voor?

Op de slide met de netto instroom van nieuwe jongeren in 2007, 2008 en 2009 staan respectievelijk de getallen 4500, 5500 en 5104. Daarnaast staat vermeld dat bij het bepalen van de netto instroom geen rekening is gehouden met jongeren die in de loop van het jaar uitstromen, maar nadien weer instromen. Dat zou voor 2009 op 11.963 neerkomen. Moeten we die jongeren bij de reeds vermelde groep van 5000 tellen? De inhoud van de slide is me niet heel duidelijk. Gaat het voor 2009 om 5104 of om ongeveer 17.000 jongeren? Dat is toch een groot verschil.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Deze uiteenzetting is zeer interessant. Ik denk dat iedereen die cijfers gedeeltelijk kan analyseren. Ik hoop niet tot een verkeerde analyse over te gaan. Ik zou dan ook graag wat meer uitleg over de slides krijgen. Ik zou graag de bevindingen en de objectieve analyse van de heer Vanhee horen. Daar zijn we meer mee dan met cijfers. Ik zou liever een analyse krijgen waarbij de cijfers wat meer op de achtergrond blijven.

De heer Jean-Pierre Vanhee: We hebben geprobeerd niet vijf verschillende verhalen te vertellen of aparte cijfers vanuit elke werkvorm of sector te presenteren. We proberen in eerste instantie een globaal beeld te schetsen. We willen niet voor elke sector in details terechtkomen. Dat is de reden waarom we voor deze werkwijze hebben gekozen. Op basis

van het gesprek dat we hier voeren, kunnen we afleiden waarover de volgende vragen en de volgende toelichting zouden kunnen gaan.

Ik stel voor dat al de agentschappen en entiteiten die voor het verzamelen en het registreren van de cijfers instaan, proberen deze gegevens van de voorbije twee jaar te interpreteren en te duiden. Zij zullen ongetwijfeld verschillende redenen kunnen aanhalen om de cijfers objectief te verklaren.

Een van de mogelijke interpretaties houdt in dat we ten gevolge van deze isolatie geen globaal beeld van de belasting van de jeugdgroep kunnen geven. We moeten hier wel interpreteren. In de cgg's zijn er wachtlijsten. Dit wordt echter niet steeds op een vergelijkbare manier geregistreerd. Hierdoor worden we met het probleem van de verdergaande objectivering van de gegevens geconfronteerd. We beschikken immers niet over alle gegevens om tot een verdere objectivering over te gaan. Door een duiding toe te voegen, zetten we natuurlijk een stap vooruit. We kunnen de cijfers aan een algemener gegeven relateren. Ik stel dan ook voor dit verder aan te vullen.

Een vraag betreft het onderscheid tussen de rechtstreekse en de niet-rechtstreekse toegang. De integrale jeugdhulp is in dit verband al een heel eind gevorderd. We denken steeds meer aan een reorganisatie van de jeugdhulp. We trachten hiermee verschillende doelstellingen te bereiken.

Bepaalde diensten voor de algemene instroom in de hulpverlening, zoals de centra voor leerlingenbegeleiding, de preventieve diensten van Kind en Gezin en het algemeen welzijnswerk, waar Tele-Onthaal zijn plaats in heeft, zijn diensten waarover met de buitenwereld wordt gecommuniceerd. We gaan ervan uit dat de geïnteresseerde en de mogelijk zorgbehoevende burger die diensten makkelijk weet te vinden.

We hebben in de netwerken een bekendmaking opgezet. We hebben de contacten gelegd tussen de diensten die daarvoor instaan en de diensten die al meer bijzondere vormen van hulpverlening verstrekken. Dit omvat onder meer de cgg's en begeleidingen die door het algemeen welzijnswerk worden verzorgd.

Dit brengt ons bij de toegangspoort. Het gaat hier om de overgang tussen de rechtstreekse en de niet-rechtstreekse toegang. Indien we op die manier willen werken, bekijken we de zaken ook subsidiair. We moeten voor elke vorm van jeugdhulpverlening in een subsidiair aanbod voorzien. We moeten dit in die netwerken vlot bekendmaken. Die hulpverlening moet vlot bereikbaar zijn. We moeten nagaan welke instroom dit oplevert. Vanuit die instroom moeten we bekijken wat er doorstroomt. We proberen zicht op de doorstroming te krijgen. We hebben een idee over de wijze waarop de hulpverlening het best wordt georganiseerd. Dit is een cijfermatig begin.

Er is me gevraagd of ik gedetailleerd op alle cijfers kan ingaan. Ik kan die vraag zonder verdere voorbereiding niet vanuit de realiteit van elke afzonderlijke sector beantwoorden.

De voorzitter: We zullen hier straks, tijdens de regeling van de werkzaamheden, nog op terugkomen. Aangezien we nog verschillende mensen en organisaties zullen moeten horen, kunnen we dit best even laten voor wat het is.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer Vanhee, bedoelt u nu dat al definitief is beslist wat in de toekomst voor en na de toegangspoort hoort? Indien die keuze is gemaakt, is dat voor ons nieuws. Blijven de cgg's dan rechtstreeks toegankelijk?

De heer Jean-Pierre Vanhee: Dit is met de modulering verbonden. Elk hulpaanbod in Vlaanderen dat onder het toepassingsgebied van de integrale jeugdhulp valt, hebben we gemoduleerd. Op dat aanbod wordt een modulering in functie van de taal, de indeling en

de zorgzwaarte toegepast. De zwaarte is gemeten in functie van de lengte, de intensiteit en de wekelijkse frequentie van het aanbod. Of een module rechtstreeks of niet-rechtstreeks toegankelijk is, is afhankelijk van de zwaarte.

De modulering van het hulpaanbod bestaat nu al. Die informatie is met behulp van de jeugdhulpwijzer ter beschikking gesteld. Iedereen kan dat raadplegen. Het managementcomité voor de integrale jeugdhulp heeft de opdracht gekregen het onderscheid voor elke module te bepalen. De vraag is of we die module verder rechtstreeks of niet-rechtstreeks willen inzetten. Voor wat het rechtstreeks toegankelijk aanbod in zijn geheel betreft, is dat onderscheid bepaald. Er zijn ook een aantal modules die in het instrument niet rechtstreeks gewogen zijn, maar waarvan velen gezegd hebben dat ze eigenlijk rechtstreeks toegankelijk ingezet moeten kunnen worden. Het gaat met name over het aanbod thuisbegeleidingsdiensten van het VAPH. Daarvan zijn er een aantal modules waarvan het onderscheid opnieuw bepaald is en die rechtstreeks toegankelijk zijn gemaakt.

Voor wat de omgekeerde beweging betreft, namelijk het goedkeuren van de rechtstreekse of niet-rechtstreekse toegankelijkheid voor niet-rechtstreeks toegankelijke, heeft het managementcomité dat nog niet gedaan, omdat er eerst die intersectorale toegangspoort moet zijn om die modules te kunnen toewijzen. Dat betekent dat er nog geen definitieve beslissing is genomen met betrekking tot één type module van de centra voor geestelijke gezondheidszorg, die zo lang loopt dat ze in feite volgens onze technische weging niet-rechtstreeks toegankelijk zou moeten worden. Dat geldt ook voor wat een aantal type modules betreft in het algemeen welzijnswerk, die ook residentiële modules zijn en tamelijk lang lopen, die nu vrij toegankelijk zijn, maar die in het nieuwe systeem in principe niet rechtstreeks toegankelijk zouden moeten worden, en voor een deel van het aanbod van de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning, dat ook voor een deel niet-rechtstreeks toegankelijk moet worden. Er is nog niet definitief beslist omdat we dat eigenlijk moeten voorbereiden naar die toegangspoort. We zijn met die voorbereiding bezig, maar een groot deel van het binnen die hele beweging bepaald rechtstreeks toegankelijk aanbod is ook al rechtstreeks toegankelijk bepaald.

Voor de cgg's is het duidelijk dat het aanbod voor een zeer groot deel rechtstreeks toegankelijk is en blijft, en dat er enkel nog een gesprek moet worden gevoerd over één type module die niet-rechtstreeks toegankelijk zou worden. We hebben dus wel degelijk, en binnen de correcte timing, vooruitgang geboekt. Men moet niet al die type modules niet-rechtstreeks toegankelijk maken als er nog geen poort is om ze toe te wijzen. En die poorten bestaan voor het comité voor bijzondere jeugdbijstand, voor het Agentschap Jongerenwelzijn en de provinciale evaluatiecommissie voor het VAPH. Maar daar hebben we niet aan geraakt. Die blijven op dit ogenblik functioneren. Het gesprek en het debat over wat nu finaal rechtstreeks en niet-rechtstreeks toegankelijk is, is toch al voor een groot stuk gevorderd.

De heer John Crombez: Ik zal de vraag nog eens herhalen, want ik vond de manier waarop u het daarstraks formuleerde nieuws. Ik heb het zelfs opgeschreven. Betekent dat dat de keuze al is gemaakt en dat de toegangspoort bij wijze van spreken de overgang zal zijn tussen rechtstreeks en niet-rechtstreeks? Is dat al beslist?

De heer Jean-Pierre Vanhee: Uiteraard. Dat is inderdaad beslist.

De heer John Crombez: Ik vind dat niet zo vanzelfsprekend.

De heer Jean-Pierre Vanhee: Ik verwijs daarmee naar het decreet van 7 mei 2004 betreffende de integrale jeugdhulp, waarin een hoofdstuk heel expliciet over de toegangspoort

gaat, en ook het mandaat en de opdracht van die toegangspoort bepaalt. Dat ligt decretaal vast. Als het dat is wat u bedoelt, dan is mijn antwoord uiteraard terecht, want er is een decreet dat dat in feite voorschrijft.

Else DE WACHTER,
voorzitter

Marijke DILLEN
Mieke VOGELS
Katrien SCHRYVERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

BO	beroepsopleiding
buso	buitengewoon secundair onderwijs
CAW	centrum algemeen welzijnswerk
CBJ	comité voor bijzondere jeugdzorg
CDO	centrum voor deeltijds onderwijs
cgg	centrum voor geestelijke gezondheidszorg
CIG	centrum voor integrale gezinszorg
ckg	centrum voor kinderzorg en gezinsondersteuning
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
CREON	is het informaticasysteem van het ministerie van Onderwijs en Vorming waarin beleidsrelevante informatie vanuit de werking van de CLB's wordt opgeslagen
dbso	deeltijds beroepssecundair onderwijs
dko	deeltijds kunstonderwijs
GO!	Gemeenschapsonderwijs
gon	geïntegreerd onderwijs
HERGO	herstelgericht groepsoverleg
KTO	kortdurend time-outproject
LARS	Leerlingenbegeleiding Administratie en Registratie Systeem
LTO	langdurend time-outproject
MOF	als misdrijf omschreven feit
mpi	medisch-pedagogisch instituut
MPIGO	medisch-pedagogisch instituut van het GO!-onderwijs
OBC	observatie- en behandelingscentrum
OBPWO	onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek
OOOC	onthaal-, oriëntatie- en observatiecentrum
POS	problematische opvoedingssituatie
POT	persoonlijk ontwikkelingstraject
STOP	Samen Terug Op Pad
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VK	vertrouwenscentrum kindermishandeling
vte	voltijdsequivalent

BIJLAGE 1:

Presentatie van mevrouw Evy Verduyckt en de heer Luc Van Beeumen

Onderwijs - Welzijn

Toelichting Commissie Jeugdzorg
Vlaams Parlement
Woensdag 13 oktober 2010

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

Vlaamse overheid

Inhoud van de presentatie

- ☐ De draaischijffunctie van het CLB
- ☐ Specifiek aanbod binnen onderwijs voor doelgroepen
 - Spijbelen / tucht
 - BuO type 3
 - Internaten en opvangcentra GO
 - K-diensten
 - Persoonlijke ontwikkelingstrajecten DBSO
 - Time Out
 - Verbindingsfunctionarissen GI's
- ☐ Beknopte conclusies

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

Vlaamse overheid

De werking van het CLB

1. Algemeen

☐ 72 CLB's in Vlaanderen

☐ vier begeleidingsdomeinen

- leren en studeren (bv. leerstoornissen, dyslexie,...)
- onderwijsloopbaan (bv. studiekeuze, arbeidsmarkt)
- preventieve gezondheidszorg (bv. vaccinaties)
- psychisch en sociaal functioneren (bv. pesten)

De werking van het CLB

2. Regelgevend kader

☐ Decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding

☐ Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juli 2009 tot vaststelling van de operationele doelstellingen van de CLB's

☐ Regelgeving IJH

De werking van het CLB

3. Belangrijke principes

- ☐ Vrijwillig (behalve uitzonderingen)
⇒ Iedereen is cliënt van het CLB (werkingsgebied)
- ☐ Subsidiair:
 - school is eerste lijn
 - Draaischijf naar welzijn en gezondheid
- ☐ Aanbod:
 - Leerlinggebonden aanbod
 - Schoolondersteuning
 - Preventieve gezondheidszorg

De werking van het CLB

4. CLB als aanmelder bij BJB en GGZ

- ☐ Onthaal, vraagverheldering, informatie, diagnostiek en doorverwijzing
- ☐ Vaste doorlooptijden in BVR
- ☐ Geen centrale informatie over aanmeldingen (toekomst)

CLB belangrijke aanmelder voor BJB en GGZ

De werking van het CLB

5. Project CLB-CBJ

- ☐ Betere samenwerking realiseren bij verontrustende opvoedingssituaties waarbij het leerrecht van jongeren in gevaar komt
- ☐ Vraag naar 'standaard-aanmelding'
 - Geautomatiseerde aanmelding door CLB via standaardformulier
 - Belofte van feedback door CBJ via standaardformulier
 - Centrale opvolging - evaluatie

De werking van het CLB

5. Project CLB-CBJ

- ☐ Pilootproject in drie bestuurlijke arrondissementen tijdens schooljaar 2008-2009
 - Brugge, St.-Niklaas en Mechelen
- ☐ Voorstelling eindverslag op 30/10/2009
- ☐ Nu implementatie in Vlaanderen

De werking van het CLB

6. Toekomst

- ☐ Nieuw decreet leerlingenbegeleiding
- ☐ Afstemming tussen:
 - Interne leerlingenbegeleiding op school
 - CLB
 - Pedagogische begeleidingsdiensten
 - Welzijn / gezondheid

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

Vlaamse overheid

Problematische afwezigheden

basisonderwijs

Aantal en percentage leerlingen lager onderwijs en leerplichtige kleuters met problematische afwezigheden

2008-2009	Aantal meldingen	% t.o.v. schoolbevolking ⁷⁷
Lager onderwijs	699	0,17
Kleuteronderwijs	98	0,14
Totaal	797	0,17

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

pag. 49 rapport leerplicht 2008-2009

Problematische afwezigheden secundair onderwijs

Aantal meldingen problematische afwezigheden van leerplichtige leerlingen
vanaf het schooljaar 2004-2005 t.e.m. het schooljaar 2008-2009

	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009
Aantal meldingen problematische afwezigheden	3 390	3 995	4 142	4 771	5 052
% t.o.v. schoolbevolking	0,8	1,0	1,0	1,2	1,2

Aantal meldingen problematische afwezigheden van leerplichtige en niet-
leerplichtige leerlingen vanaf het schooljaar 2004-2005 t.e.m. het schooljaar
2008-2009

	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009
Aantal meldingen problematische afwezigheden	4 437	5 341	5 478	6 194	6 571
% t.o.v. schoolbevolking	1,0	1,2	1,2	1,3	1,4

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

pag. 57 rapport leerplicht 2008-2009

Betrokken externen bij de begeleiding van problematische afwezigheden zoals gemeld door de school

Betrokken externen	Aantal maal aangeduid	% op het totale aantal meldingen
politie	1 275	25,2
familie, sociaal netwerk	1 239	24,5
justitie	782	15,5
Comité voor bijzondere jeugdzorg/bemiddelings-commissie	637	12,6
gezins- en thuisbegeleidingsdiensten	454	9,0
samenwerkingsverbanden of overkoepelende structuren	370	7,3
medisch personeel	368	7,3
OCMW	183	3,6
time-out/zorgboerderij	132	2,6
centrum voor geestelijke gezondheidszorg	122	2,4
centrum voor drughulpverlening	66	1,3
centrum voor algemeen welzijn	65	1,3
asielcentrum	48	1,0
LOP	19	0,4
commissie leerlingenrechten	2	0,0
beroepscommissie	2	0,0
andere	301	6,0

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

pag. 67 rapport leerplicht 2008-2009

Buitengewoon onderwijs

Type 3: groei over een periode van 10 jaar

Buitengewoon kleuteronderwijs type 3:

- 1999-2000: 159 kleuters
- 2009-2010: 172 kleuters

=> groei van 8,2% (laatste jaren wel een daling: in 2006-2007 waren er 211 kleuters, dat aantal is jaarlijks afgenomen tot de 172 kleuters in 2009-2010)

Buitengewoon onderwijs

Type 3: groei over een periode van 10 jaar

□ Buitengewoon lager onderwijs type 3 :

- 1999-2000: 1.326 leerlingen
- 2009-2010: 2.376 leerlingen

=> groei van 79,2% (scholen ervaren een toenemende complexiteit, er is vraag naar mogelijkheden tot draagkrachtafweging...)

Buitengewoon onderwijs

Type 3: groei over een periode van 10 jaar

☐ Buitengewoon sec. onderwijs type 3:

- 1999-2000: 1.039 leerlingen
- 2009-2010: 2.198 leerlingen

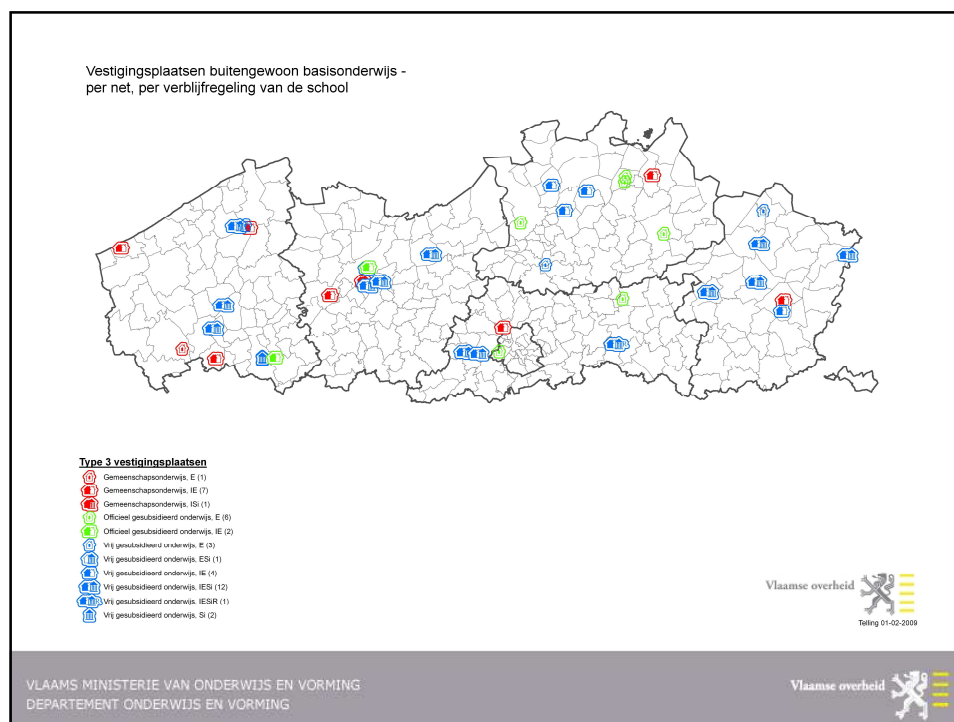
=> groei van 111,5% (zelfde ervaring als in buitengewoon lager)

Buitengewoon onderwijs

aantal scholen met aanbod type 3

☐ 1999-2000: 23 scholen BuBaO

☐ 2009-2010: 41 scholen BuBaO...

GON-begeleiding type 3

	1999-2000	2009-2010
KO	0	0
LO	16	16
SO	55	184
HO	-	0

Internaten en Opvangcentra van het gemeenschapsonderwijs

- ❑ Basisonderwijs:
 - 16 MPI's waarvan 4 met opvangcentrum
 - Totale populatie van 1.142 internen (schooljaar 2009-2010)
 - De 4 opvangcentra zijn samen erkend voor 344 bedden
- ❑ Secundair onderwijs:
 - 3 internaten
 - Totale populatie van 134 internen

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN FORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN FORMING

Vlaamse overheid

Internaten en Opvangcentra van het gemeenschapsonderwijs

- ❑ 30 tot 50% van de populatie van internaten en opvangcentra bestaat uit leerlingen die geplaatst zijn. Dat aantal is de afgelopen jaren sterk toegenomen. In 1999 was dit aandeel nog maar 11%. ⁿ²
- ❑ Er is een toegenomen vraag waardoor de internaten en opvangcentra vragen naar een capaciteitsuitbreiding.

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN FORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN FORMING

Vlaamse overheid

Samenwerking tussen internaten en verwijzers

- ☐ Omwille van stijgend aantal plaatsingen in internaten: vraag naar meer samenwerking
- ☐ Infovoormiddag op 16/11/2010 voor internaten en verwijzers (CBJ en sociale dienst JRB)
 - Info over beide sectoren (elkaars werking beter leren kennen - juiste verwachtingen)
 - Voorstelling infofiche voor betere gegevensuitwisseling bij plaatsing
- ☐ Daarna regionale ontmoetingsmomenten om samenwerking lokaal verder in te vullen

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

Vlaamse overheid

K-diensten

- ☐ 13 K-diensten krijgen een subsidie om kinderen en jongeren onderwijs te verstrekken
- ☐ 284 bedden
- ☐ totaal subsidiebedrag van 884.000 euro (budget 2010)

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

Vlaamse overheid

Persoonlijke ontwikkelingstrajecten

- ☐ Decreet leren en werken: 2 componenten
 - leren
 - werkplekleren
- ☐ minimaal 28u/week
- ☐ invulling component leren
 - via DBSO
 - via leertijd/syntra
- ☐ 4 mogelijkheden: arbeidsdeelname
brugproject, voortraject, POT

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

Vlaamse overheid

Persoonlijke Ontwikkelingstrajecten

- ☐ Doelgroep:
 - vaak omwille van persoonlijke en/of sociale problemen onvoldoende weerbaarheid en/of te weinig draagkracht om deel te nemen aan een arbeidsgericht traject
 - Nood aan een beschermde veilige leeromgeving waarin welbevinden, individuele aandacht en zorg op maat gegarandeerd is (multicomplexe problematieken)

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

Vlaamse overheid

Persoonlijke Ontwikkelingstrajecten

- ☐ Op eigen tempo werken aan vaardigheden en attitudes
- ☐ Maatwerk
- ☐ Band met onderwijs herstellen

- ☐ Evaluatie om de 2 maanden in functie van terugkeer naar voortraject, brugproject of Centrum Deeltijds Onderwijs.

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

Vlaamse overheid

Persoonlijke ontwikkelingstrajecten in cijfers

- ☐ Op 24 locaties zijn centra deeltijdse vorming actief

- ☐ Op 1 juni 2010 zaten er in de CDO 740 jongeren die sedert hun inschrijving in een CDO een bepaalde periode in een POT hadden doorgebracht.

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

Vlaamse overheid

Time-out

- ☐ Doelgroep: jongeren uit het secundair onderwijs (ook BuSO, deeltijds)
- ☐ Doel: terug aansluiting te vinden in het onderwijs, bij voorkeur binnen de bestaande studierichting en school
- ☐ Aanbod: tijdelijke externe begeleiding
 - De time-outprojecten bepalen zelf autonoom de gehanteerde methodiek binnen een Time-out begeleiding

Time out Doelstellingen

- ☐ Schooluitval voorkomen
- ☐ Gedragsproblematiek reduceren & probleemsituaties neutraliseren
- ☐ Buffer voor zwaardere vormen van hulpverlening
- ☐ Schoolteam versterken

Time out Aanbod

- ☐ Langdurige Time-out: van 4 tot 6 weken
- ☐ Kortdurende Time-out: 5 à 10 dagen
- ☐ HERGO (herstelgericht groepsoverleg)
Verankerd sinds 06-07

Time out in cijfers

☐ Korte Time Out:

- 645 begeleidingen
- 1.041,82 euro per KTO
- 16 organisaties

Budget op jaarbasis:
671.973,90 euro
vanuit
onderwijsbegroting

☐ Lange Time Out:

- 182 begeleidingen
- 3.125,46 euro per LTO
- 14 organisaties

Budget op jaarbasis:
Cofinanciering tussen
onderwijs en welzijn:
284.416,86 euro elk

Verbindingsfunctionarissen in de gemeenschapsinstellingen

Gesloten
gemeenschapsinstellingen Mol,
Ruisselede, Beernem, (Everberg)

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

Vlaamse overheid

Verbindingsfunctionaris

- ☐ Brug slaan tussen de werking van de gemeenschapsinstelling en de school
- ☐ Doel: optimaliseren van
 - Een optimaal contact met de 'thuischool' tijdens de maatregel
 - een maximale reïntegratie in onderwijs na de maatregel
- ☐ 2 FTE => dit jaar vooral opdracht op beleidsniveau

VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

Vlaamse overheid

Kinderen 'in residentiële setting' die niet naar school kunnen

- ❑ Aanleiding: rapport
kinderrechtencommissariaat
- ❑ Engagements Vlaamse Regering m.b.t.
 - Rechten van de minderjarigen waarborgen
 - Toezicht op kwaliteit van onderwijsaanbod
 - Schoolvervangende programma's

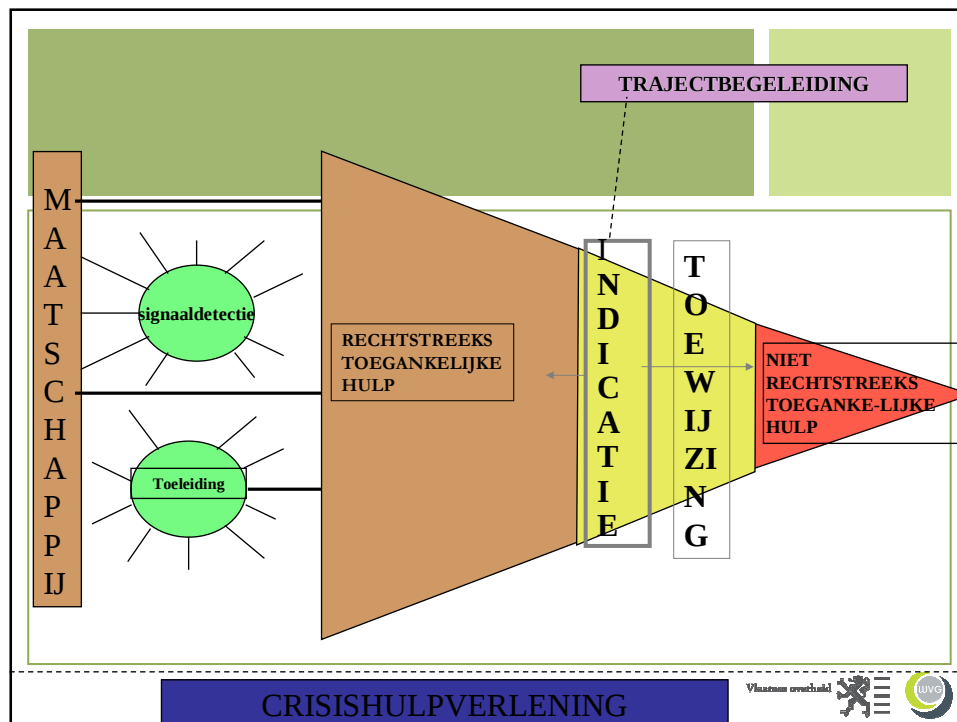
Conclusies

- ❑ Binnen onderwijs heel wat jongeren met
complexe problematiek
 - Nood aan (meer) trajecten op maat binnen
onderwijs
 - Nood aan schoolvervangende programma's
op de grens tussen Onderwijs en Welzijn
- ❑ Inzetten op samenwerking / gedeelde
verantwoordelijkheid Onderwijs -
Welzijn

BIJLAGE 2:

Presentatie van de heer Jean-Pierre Vanhee

Leeswijzer

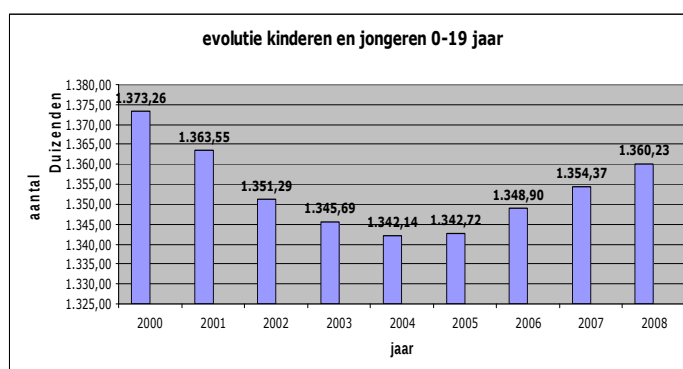
- Algemene cijfers, beperkte mate van detail (kort tijdsbestek)
- Instroom: cijfers van gerealiseerde hulp, niet van wachtlijsten
- Interpretaties van cijfers en evoluties: voorzichtig – weinig wetenschappelijke onderbouw

Vlaamse overheid

Evolutie in het aantal kinderen en jongeren

- Vlaams Gewest
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Evolutie aantal kinderen en jongeren Vlaams Gewest

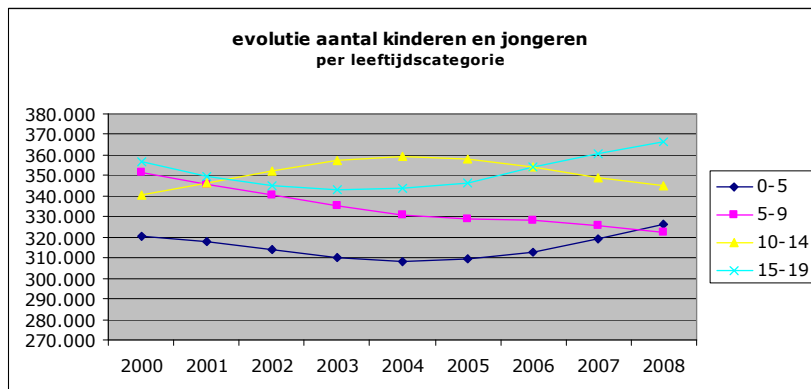

* Van 06-07:
+ 0,41

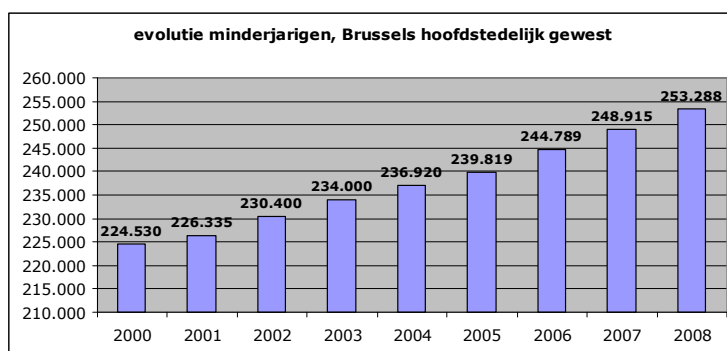
* Van 07-08:
+0,43%

* Van 00-08:
- 0,95%

Evolutie aantal kinderen en jongeren Vlaams Gewest

Evolutie aantal kinderen en jongeren Brussels Hoofdstedelijk Gewest

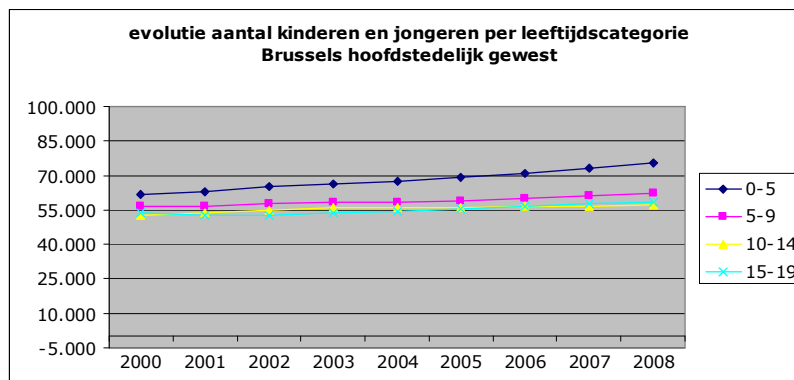

* Van 06-07:
+ 1,69

* Van 07-08:
+ 1,76

* Van 00-08:
+12,81%

Evolutie aantal kinderen en jongeren Brussels Hoofdstedelijk Gewest

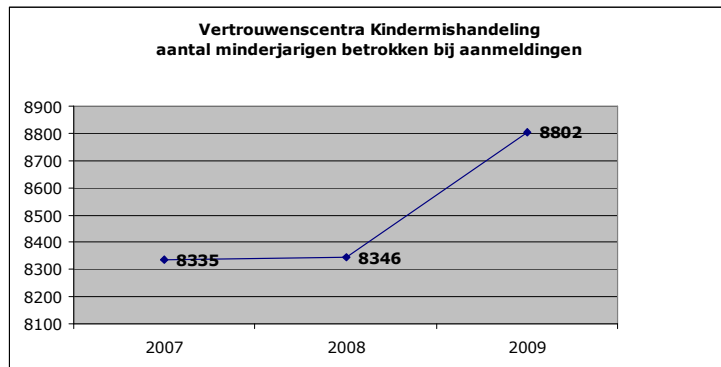
Evoluties in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Sectoren met een aanbod rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp:

- Kind en Gezin:
 - Vertrouwenscentra Kindermishandeling
 - Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning
 - Gezinsondersteunende pleegzorg
- Algemeen Welzijnswerk:
 - centra voor algemeen welzijnswerk
 - centra voor integrale gezinszorg
 - Teleonthaal
- Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg: ambulante kinder- en jongerenwerking

Evoluties in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Kind en Gezin: Vertrouwenscentra Kindermishandeling

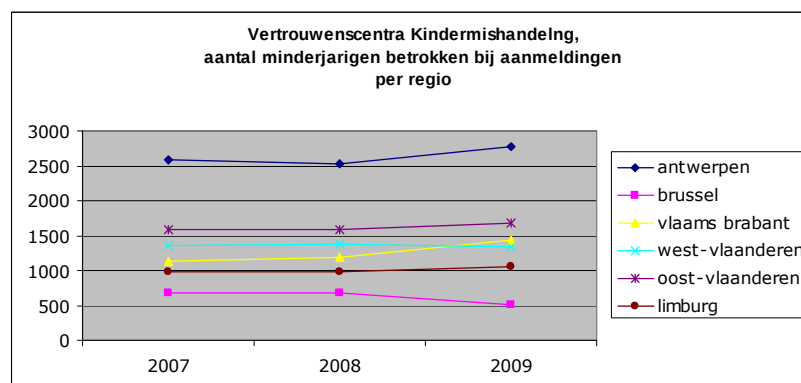

* Van 07-08:
+0,13%

* Van 08-09:
+ 5,46%

Evoluties in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Kind en Gezin: Vertrouwenscentra Kindermishandeling

Evoluties in de capaciteit

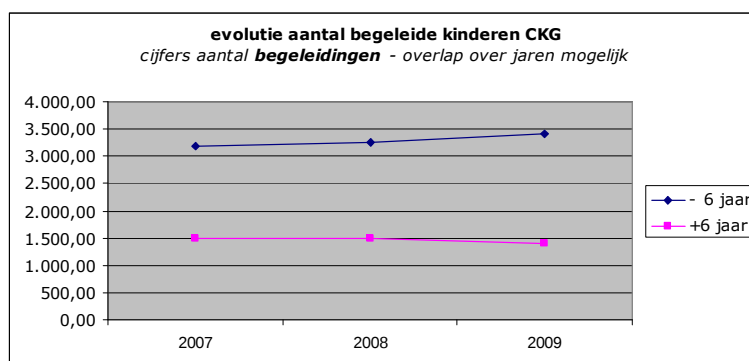
Kind en Gezin: Vertrouwenscentra Kindermishandeling

Aantal FTE per VK:

	3de kwartaal 2007	3de kwartaal 2008	3de kwartaal 2009
VK Antwerpen	21,10	22,30	20,50
VK Brugge	13,10	14,60	13,60
VK Brussel	7,70	7,90	7,40
VK Gent	12,21	10,51	11,71
VK Hasselt	7,86	8,56	9,56
VK Leuven	9,65	11,65	11,65
TOTAAL sector:	71,62	75,52	74,42

Evoluties in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Kind en Gezin: centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG)

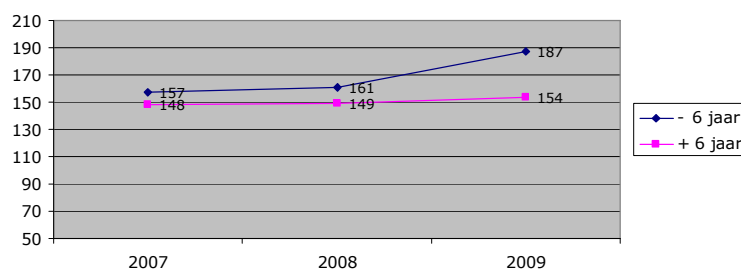
* Van 07-08:
+1,11%

* Van 08-09:
+1,58%

Evoluties in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Kind en Gezin: gezinsondersteunende pleegzorg

evolutie aantal opgenomen kinderen
gezinsondersteunende pleegzorg Kind en Gezin

* Van 07-08:
+1,64%

* Van 08-09:
+ 10%

Overlap in
cijfers mogelijk
bij overgang
van ene naar
andere
leeftijdscategorie

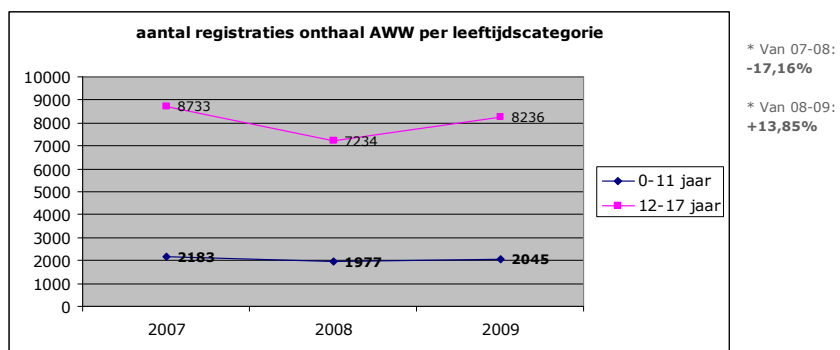
Evoluties in de capaciteit

Kind en Gezin: gezinsondersteunende pleegzorg

Totaal aantal FTE per dienst	2007	2008	2009
Kinderdienst	2,1	3,90	7,30
Sociaal centrum	1,27	3,35	3,19
De Mutsaard	2,84	3,04	5,04
Opvang	5,15	7,40	6,97
TOTAAL	11,36	17,69	22,5

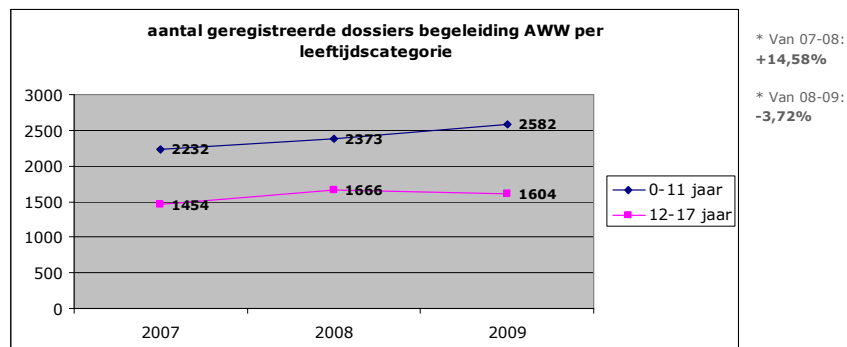
Evoluties in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Algemeen Welzijnswerk: modules (11) onthaal

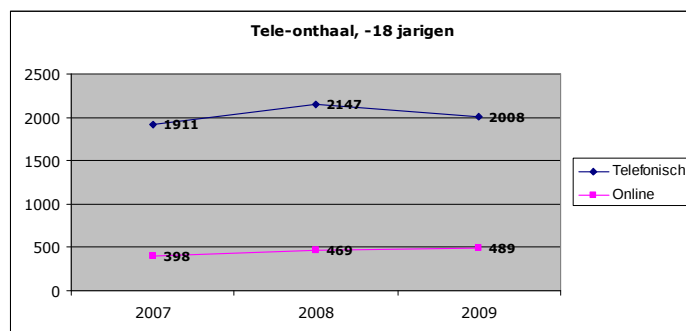

Evoluties in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Algemeen Welzijnswerk: modules (41) begeleiding

Evoluties in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp Teleonhaal

* Van 07-08:
+ 13,30%

* Van 08-09:
- 4,55%

Evoluties in de capaciteit

Centra Algemeen Welzijnswerk

Personeelsinzet (VTE)*	2007	2008
Ambulante werking jongeren	116,20	123,90
Residentiële werking - jongvolwassenen	60,87	61,18
	177,06	185,08

Niet in deze cijfers: begeleid zelfstandig wonen en crisisjeugdhulp.

** volledige capaciteit, niet enkel capaciteit op basis van subsidie-enveloppe AWW*

Evoluties in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Centra voor Integrale Gezinszorg

- De centra begeleiden jaarlijks ongeveer 200 gezinnen, wat overeenkomt met +/- 500 personen
- 60% zijn (vaak zeer jonge) kinderen
- 2007: gemiddelde bezettingsgraad van 91% (residentieel) en 100% (ambulant)
- Gemiddelde verblijfsduur residentieel: 170 dagen
- Gemiddelde begeleidingsduur ambulant: 357 dagen

Evoluties in de capaciteit

Centra voor Integrale Gezinszorg
cijfers sinds 1/9/09

	ambulant	semiresidentieel	residentieel	totaal
Tamar (Lommel)	10		22	32
Huis ter Leye (Kortrijk)	11		25	36
Ten Anker (Oostende)	8	1	31	40
De Merode (Kasterlee)	28		32	60
BZN De Stobbe (Antwerpen)	8		56	64
De Vogelzang (Brussel)	4	6	20	30
Totaal	69	7	186	262

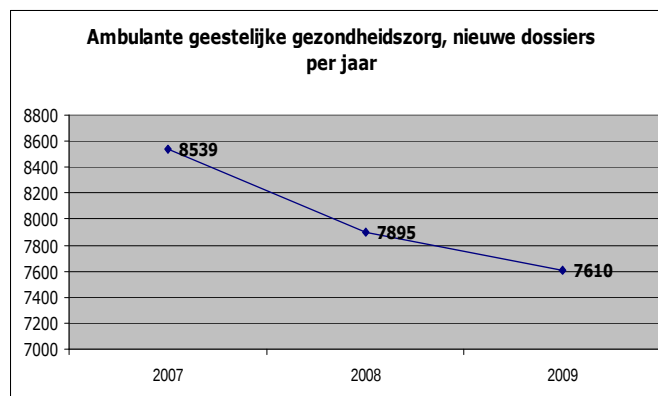
Evoluties in de capaciteit

Teleonthaal - VTE

**CENTRA VOOR
TELEONTHAAL**

Organisatie		uitbreidingen in 2001	Tot. 2002	Uitbreid. 2009	Tot. 2009
		staflleden	VTE		VTE
Teleonthaal Antwerpen	4,5	0,5	5	0,50	5,5
Teleonthaal Brabant	5,5	0,5	6	0,50	6,5
Teleonthaal Limburg	3,5	0,5	4	0,50	4,5
Teleonthaal West-Vlaanderen	4	0,5	4,5	0,50	5
Teleonthaal Oost-Vlaanderen	4	0,5	4,5	0,50	5
totaal	21,5	2,5	24	2,50	26,5

Evoluties in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

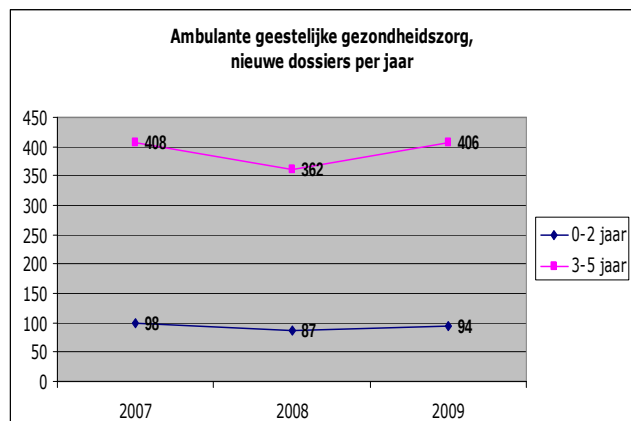
Centra voor geestelijke gezondheidszorg
Cijfers 0 – 17 jaar

* Van 07-08:
- 7,54%

* Van 08-09:
-3,61%

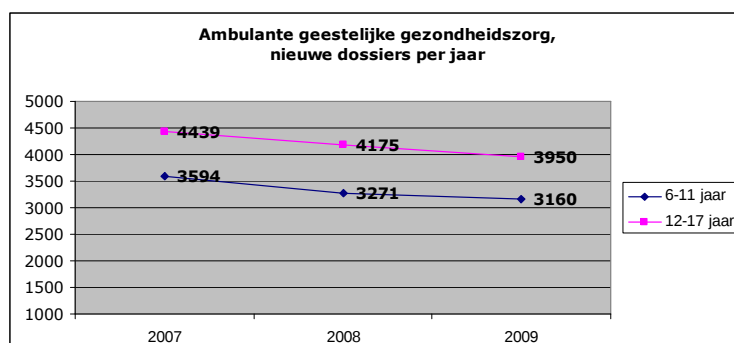
Evoluties in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Centra voor geestelijke gezondheidszorg
Cijfers 0-2j * 3-5j

Evoluties in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Centra voor geestelijke gezondheidszorg
Cijfers 6-11j * 12-17 jaar

Evoluties in de capaciteit kinder- en jongerenteams

Centra voor geestelijke gezondheidszorg

Periode	Uitbreiding kinder- en jongerenteams	Totaal aantal VTE ingezet
2006	12 VTE	
2008	10 VTE*	194,98
2009		200,72

* in kader van samenwerkingsakkoord CGG – bijzondere jeugdbijstand

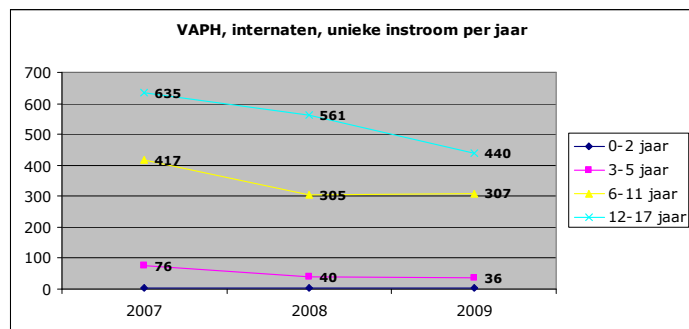
Evoluties in de niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Sectoren met een aanbod niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp:

- Vlaams Agentschap voor Personen met een handicap
 - Internaat
 - Observatie en behandelcentra (OBC)
 - Semi-internaat
 - Thuisbegeleiding
- Agentschap Jongerenwelzijn
 - Thuisbegeleiding
 - Onthaal en oriëntatie
 - Gezinstehuis
 - Begeleid zelfstandig wonen
 - Dagcentra
 - Begeleidingstehuis
 - Gemeenschapsinstellingen

Evoluties in de niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

VAPH- Internaten

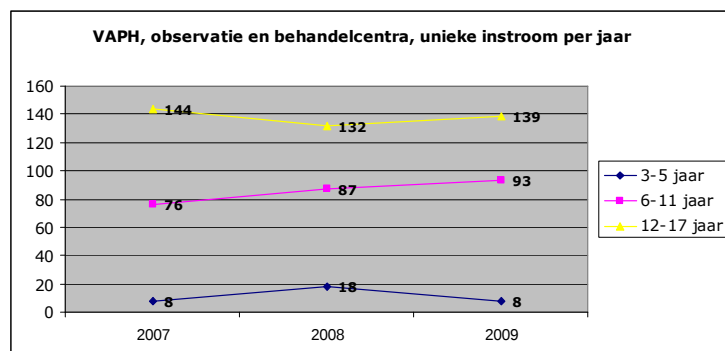

* Van 07-08:
-19,54%

* Van 08-09:
-13,63%

Evoluties in de niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

VAPH- observatie en behandelcentra

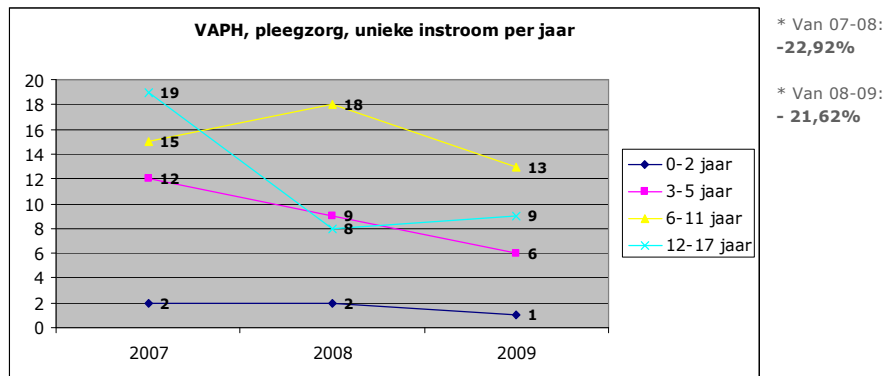

* Van 07-08:
+ 3,95%

* Van 08-09:
+ 1,27%

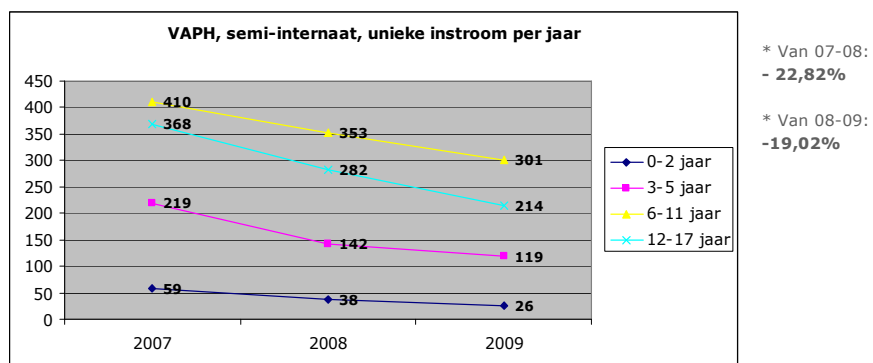
Evoluties in de niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

VAPH- pleegzorg

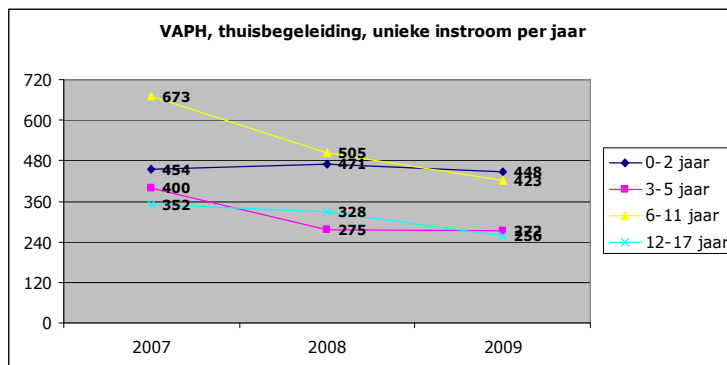
Evoluties in de niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

VAPH semi-internaat

Evoluties in de niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

VAPH- thuisbegeleiding

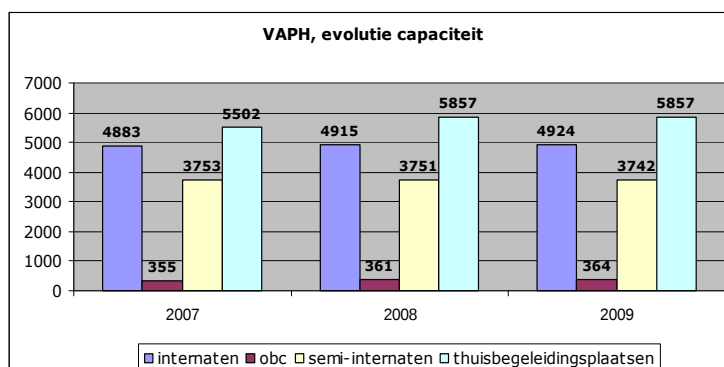

* Van 07-08:
-15,97%

* Van 08-09:
-11,40%

Evoluties in capaciteit niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

VAPH

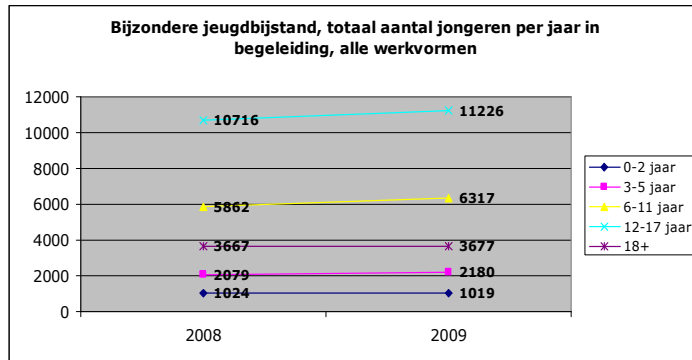

* Van 07-08:
+2,7%

* Van 08-09:
+0,02%

Evoluties in de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

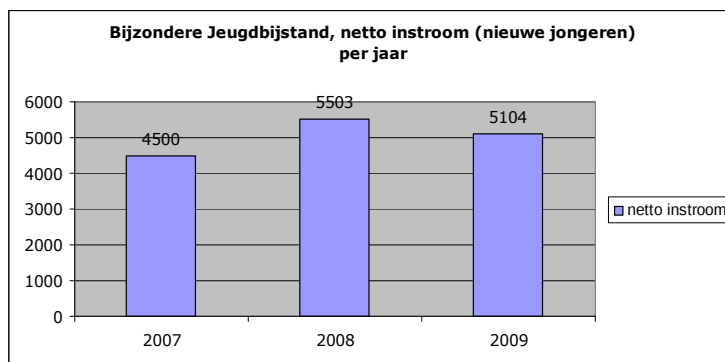
Agentschap Jongerenwelzijn

* Van 08-09:
+4,59%

Evoluties in de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Agentschap Jongerenwelzijn

* Van 07-08:
+22,29%

* Van 08-09:
-7,25%

Netto instroom
houdt geen rekening met jongeren die in loop van jaar uistromen, maar later datzelfde jaar terug instromen (in 2009 waren dat 11.963 jongeren)

Evoluties in de capaciteit niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Agentschap Jongerenwelzijn

Capaciteit	2007	2008	2009
thuisbegeleiding	1322	1402	1582
OOC	313	332	341
gezinstehuizen	26	20	15
begeleid zelfstandig wonen	384	384	384
dagcentra	661	671	671
begeleidingstehuizen	2980	2986	3116
pleegplaatsing (gemiddeld aantal opgevangen kinderen/dag)	3442	3595	3715
schoolinternaten en psychiatrie (gemiddeld/dag)	557	661	712
gemeenschapsinstellingen (incl. Everberg en Tongeren)	246	266	278

* Van 07-08:
+3,89%

* Van 08-09:
+4,82%

totaal **9931** **10317** **10814**

Evoluties
in de crisisjeugdhulp

Periode	Aantal aanmeldingen	Aantal aangemelde minderjarigen	Aantal interne dispatchingen minderjarigen
2008	1167	1407	551
2009	2214	2685	1008
2010 (tot september)	1810	2160	732